Ը. ՏԱՐԻ 2316 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ՀՈՌԻ 4384 | 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1891 | 12 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1309 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՅՂԵԼԻ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولق
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du Journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ վճարմամբ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր Թուղթի վրայ ժամանակագիր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց Թղթատարի ծախք միօրինակ	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4|16 ՀՈԿՏ. 1891

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 24 Սեպտ. 91

Վերջին ժամանակներում ի շնորհս թեթեւ հայեացքի Եկեղեցու Աստուածային հաստատութիւն լինելու վրայ, մինչեւ իսկ նորա խորհրդականներն՝ ոչ միայն իրանց ազատամիտ համարող աշխարհականք այլ և եկեղեցականք ոմանք համարում են ժամանակի պահանջին համեմատ եղած կարգադրութիւնք, ուստի և փոփոխելիք. Այն հայեացքով և Հայրապետի ընտրութիւնն ու մարմնաւոր իշխանութիւնից հաստատութիւնը բաւական են համարում Կաթողիկոս կոչելու, կարգադրութիւնք անելու ու կոնդակներ արձակելու համար, երբեւ Հայրապետ առաջ քան օծութիւնն. Այս հանգամանքն առիթ է տալիս մեզ հետեւեալ հարցն առաջարկելու և նրան լուծել ջանալու.

«Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ երկնաւոր [illegible] Ծայրագոյն Պատրիարք Կաթողիկոսն ընտրուելո՞վ է Հայրապետ՝ թէ Օծութեամբ.»

Այս այնպիսի սովորական հարցումն է՝ որոյ պատասխանին ամեն փոքր ի շատէ գրագէտ (կարդալ գրել գիտցող) գիտութեամբ կարող է տալ.— Ինչպէս քահանայն՝ թէպէտ և ընտրւում է իւր ծխականներից, քահանայ չէ՝ քանի որ չէ օծուած և ձեռնադրուած, նոյնպէս և ազգի Քահանայապետն. Ընտրողութեան մէջ տարբերութիւնն է միայն մասնաւոր և ընդհանրական ձեւն. մասնաւոր ձեւով ծխականներէն կ՚ընտրուի քահանայն, վիճակէն եպիսկոպոսն և համօրէն ազգէն՝ կաթողիկոսն. Դասակարգութեան մէջն էլ կայ տարբերութիւն. ստորին և վերին. Ստորինն է դռնապանութենէն սկսած մինչեւ քահանայութիւն, իսկ վերինն՝ եպիսկոպոսութենէ մինչեւ Հայրապետութիւն. որոց մէջ կան թէեւ կոչմամբ և անուանադրութեամբ միայն դասապետք, բայց օծութեան կարգ չունին բացի եպիսկոպոսականէն. օրինակ՝ Մետրապոլիտ, Արքեպիսկոպոս, Պատրիարք, Էքսարքոս, Պրիմաս, եւն. Սոքա պատուանուն են միայն, որոց կրող անձնաւորութիւնք եպիսկոպոսական ձեռնադրութենէն աւելի կրօնական արարողութեան չեն ենթարկւում. Նախնական սովորութեան համաձայն և ժողովոց կանոնով, եպիսկոպոս գաւառական քաղաքի տեսուչ էր կարգւում, և վիճակում էր մի եւեթ գաւառի շրջանում գտնուած եկեղեցեաց. Արքեպիսկոպոսն, Մետրապոլիտն, Պատրիարքն և Էքսարքոսն նահանգական քաղաքի եւ պետութեան մի առանձին կողման տեսուչ էր կարգւում և ունենում էր իւր ձեռքի տակ շատ գաւառական կամ նահանգական եպիսկոպոսներ. Իսկ Կաթողիկոսն ընդհանրական վերադիտող և հրամանահան է եղած իւր ի սփիւռս աշխարհի գտնուած բոլոր եկեղեցիներին.

Որքան զմայլումն, յափշտակութիւն և պարծանք կ՚ունենայ իւրաքանչիւր ոք՝ երբ իւր ազգային յատուկ իւրասիրութեամբ բաղդատէ մեր եկեղեցին միւս քրիստոնեայ ազգաց եկեղեցիների հետ և տեսնէ՝ որ նոցա մէջ եպիսկոպոսութիւնից վեր բոլոր պատուանուն կրող ընդհանրական գլուխներ ձեռնադրութիւն և օծութիւն չունին. միայն Հայոց ազգի եկեղեցւոյն Նուիրապետն է, որ Օծեալ Հայրապետ, Կաթողիկոս, Քահանայապետ, Պատրիարք և Եպիսկոպոսապետ կը կոչուի. Կ. Պոլսի Յունաց տիեզերական Պատրիարքութիւնն, Պետերբուրգի ընդհանրական Միտրոպոլիտութիւնն, Հռովմի Քրիստոսափոխան Պապութիւնն և այլ մանր ազգութեանց Էքսարքութիւնք լոկ ժողովրդական, հոգեւորական դասու ընտրողութեամբ կամ պետական իշխանութեան հրովարտակի շնորհմամբ կը վաւերանան՝ առանց Օծման, առանց երկնային Հոգւոյն շնորհաց դրոշմին. Արդ, յանցանք չէ՞ արհամարհել այնպիսի աստուածեղէն կարգաց բարձրութիւն և տակաւին կաթողիկոսական օծումն և ձեռնադրութիւն չստացած օրհնութեան կոնդակ տալ, Հայրապետ կոչուիլ և քօղ կրել տալ, մինչդեռ աստուածախօսութեան իմանալի Սինան չէ բարձրացած և ի դարձին մովսիսանման չէ քօղարկուած իւր ճառագայթարձակ երեսն.

Դարուց առաջին քառորդից Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ սովորական եղած ձեւն և պատկեր այլայլուած է. Առաջին գրեթէ 15 դար ժամանակ Հայոց հոգեւոր Նուիրապետ նախ ընտրուել է՝ ըստ սովորութեան, ժողովրդեան. զայդ ընտրութիւն խոստովանել է երկրին քաղաքական իշխանապետ ի ծունկս անկանելով առաջի ընտրելոյն և վաւերական մատանին անցուցանելով ի մատն և հրովարտակ տալով. առաջագոյն եկեղեցականն—տեղապահն կաթողիկոսութեան—«պահպանիչ» է կարդացել ընտրելոյ գլխին, որով եւ վախճան է տուել մարդկեղէն գործողութեան և ձեւականութեան, եւ ապա հանդիսական արարողութեամբ, աղօթիւք և պահօք, աշխարհախումբ ժողովով, պաշտաւ պատարագով կատարուել է նորա գերածայրական օծութիւնն՝ երբեւ նշանակ Աստուծոյ ընդունելութեան և իւր պաշտօնի մէջ հաստատութեան. Ինքն եւս ընտրեալ Հայրապետն, նախ քան զօծութիւնն և ձեռնադրութիւն յաւակնութիւն չէ ունեցած կաթողիկոս, Պատրիարք, Հայրապետ, Քահանայապետ և Եպիսկոպոսապետ կոչումներ կրել, կոնդակ արձակել, եկեղեցւոյ հայրապետական Աթոռում բազմել. Իսկ երբ օծութիւնն ընդունել է, նախապէս ինքն յիշատակել է իւր նախորդի անունն՝ մաղթելով նորա հոգւոյն յաւիտենական հանգիստ, ապա թէ սարկաւագունք սկսել են յիշատակել իւր անունն եւ պատարագից յետոյ հանդիսով տանել վեհարան. Մի և նոյն աւուր երեկոյեան ժամերգութեան, հանդիսական ընթացքով բերւում է եկեղեցի, երեքս ծունր է կրկնում Իջման Տեղւոյ սեղանոյն առաջ և յետոյ տեղապահ՝ շրջապատած եպիսկոպոսաց մէջէն յառաջելով՝ աջ բազուկն առնում է, համբուրում և հրաւիրում է բազմել իւր Գահոյից վերայ. Հետեւեալ օրն արդէն պատրաստի եղած օրհնութեան կոնդակները բաշխւում են քաղաքաց և գիւղից ժողովրդեան անունով, կարդացւում են եկեղեցւոյ մէջ եւ ապա թէ նորա եւս, յետ ընդունելութեան Քահանայապետական օրհնութեան, սկսում են փոխադարձաբար յիշատակել հոգեւոր պետի անունն՝ յԱստուծոյ կեանք եւ ուղղափառ վարդապետութեամբ պահպանութիւն խնդրելով.

Մեք ականատես յիշում ենք, որ հոգելոյս Մատթէոս կաթողիկոսն ընտրութիւնից եւ կայսերական հաստատութեան հրովարտակն ընդունելուց յետոյ՝ որքան եւ կարեւոր հանգամանքներ ընդ առաջ էկան Հայրապետական գրով վճիռ պահանջելու, յայտնապէս հրաժեշտ տուաւ Նորին Վեհափառութիւնը կաթողիկոս ստորագրութենէն, պատճառելով թէ տակաւին օծուած եւ ձեռնադրուած չէ եւ չունի իրաւունք այդ բարձր նուիրապետական կոչմամբ թուղթ վաւերացնել, օրինակ բերելով գուցէ աստուածային կամաց անհաճոյ է այս ընտրութիւն եւ Արղութեանց Յովսէփ արքեպիսկոպոսին նման չէ կարողանալու արժանաւորիլ օծութեան շնորհաց և ձեռնադրութեան խորհրդոյն. Այդ հանգամանքներն էին՝ մի վճռաբանութիւն Յովհաննէս պատուելի Զամուրճեանի Մասիսի մէջ պաշտպանութեամբ Բուրսայի առաջնորդ Գէորգ Պատրիարքի, ապա կաթողիկոս, որով ազգային տօներն կիրակէ էին անուանում. իսկ ընտրեալ Մատթէոս դիտարկում էր թէ՝ կիրակէ բուն իսկ բառացի թարգմանութեամբ տէրունական տօնի օրերն կ՚անուանին և ո՛չ ազգային սրբոց. բայց այս առարկութիւնն վճռող կոնդակ հրաժարւում էր տալ կաթողիկոս ստորագրութեամբ. Նոյնպէս երբ քանի մի էֆէնտիք և ամիրայք Գէորգ բէյ Եբրամեանի պարագլխութեամբ խնդրում էին Նորին Սրբութիւնից պարգեւագրել Գէորգ Պատրիարքին կոնքեռով, դարձեալ նոյն պատճառաբանութեամբ հրաժարւում էր (*).

Չկամելով ընդ երկար ծանրանալ սոյն ակնյայտնի խնդրոյն վերայ, կ՚ասենք՝ յօրէ հաստատութեան բարձրագոյն կարգադրութեան (Պոլոժենիա) մեր Կաթողիկոսները, բացի Մատթէոս Ա., խոտած են վաղեմի կանոնականութիւն.

Ի հաստատութիւն մեր ասացուածին, ուղարկում ենք ի հրատարակութիւն սրբազան Սինոդի 1844 թուականի մայիսի 1 թուով օրագրութեան օրինակն. Ներսէս Ե. Կաթողիկոսի տնօրէնութեան յայտարար այդ արձանագրութիւն առաջնորդ է հանդիսանում յետագային՝ կայսերական հրովարտակ ստանալով՝ գործադրել Հայրապետական իշխանութիւն եւ նորա վայել պատիւն ընդունել. Ընթերցողաց կը թողունք դատողութիւնք անել այս կարեւոր պատմական յիշատակարանի մասին. մենք պատշաճից կանոնէն ստիպուած կը լռենք.(**)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ, ԱՓՐԻԿԷ

Փարիզեան լրագիրք ոմանք խստիւ կը քննադատեն Պ. տը Ֆրէսինէի նախարարութիւնն՝ ափրիկեան խնդրոյն ըստ արժանւոյն ուշադիր չգտնուելուն համար. զի Թուաթի կարեւոր երկրին վրայ Մարոքի արաբական Տէրութիւնն իւր գերակալութիւն հաստատած լինելով, մարոքեան խնդիր մը ծագած է Ֆրանսայի համար. Թուաթ 500 քիլոմէտր հեռի է մարոքեան սահմանագլխէն, և կը փակէ Թոմպուքթուի, Սենեկալի և Ալժէրիի ֆրանսական գաղթավայրերուն ճամբան. Թուաթ նաեւ կ՚իշխէ դէպ ի Զատ լիճը գացող ճամբաներուն, այն լիճ որ սահմանեալ է մեծ դեր խաղալ Ներքին Ափրիկէի գաղթաւորման գործին մէջ, Զատ լիճն որուն ո՛չ մէկ Տէրութիւն կրցած է տակաւին հասնիլ և իւր իշխանութեան ներքեւ առնուլ զայն. Բրաղզէ ֆրանսացի երկրախոյզը դէպ ի Զատ լիճը դիմած ժամանակն էր որ իւր կարաւանին հետ ջարդուեցաւ. Նաեւ, Թուաթ յոյժ բարեբեր երկիր մ՚է, անապատին մէջ ընդարձակ կանաչագեղ ովասիս մ՚է. 400 քիլոմէտր երկայնութեան վրայ 100 քիլոմէտր լայնք ունի. Արդ, Մարոքի սուլթանն իւր գերակալութիւն հաստատած է Թուաթի վրայ, անտես առնելով Թուաթի անկախութիւնն հաստատող 1847 ի դաշնագիրը, սա առարկութեամբ թէ Թուաթցիք իւր պաշտպանութիւն կը հայցէին թախանձանօք. Արդ, ֆրանսական լրագիրք կը գրեն թէ տարիէ մ՚ի վեր կ՚ազդարարուէր ֆրանսական կառավարութեան՝ զգոյշ գտնուիլ Թուաթի նկատմամբ. Միթէ կարելի չէ՞ր քանի մը ցեղապետներ ճարել որք ֆրանսական պաշտպանութիւն խնդրէին նոյնքան թախանձանօք, և այն աղէկ կար Ֆրանսայի Թուաթ, որուն համար մեծ նշանակութիւն կրնայ ունենալ. Հիմա Մարոք, անշուշտ ուրիշ Տէրութեան մը, հաւանօրէն Անգլիոյ, թելադրութեամբ և քաջալերութեամբ, կ՚իւրացնէ զԹուաթ, և Ֆրանսայի կառավարութիւնը պատրաստութիւն կը կատարէ ի հարկին զինու զօրութեամբ վանելու համար զՄարոք Թուաթի կողմերէն. Ափրիկեան անապատներուն մէջ ֆրանսացի զօրքերն արաբական հարուածներու ենթարկեալ տեսնել վշտալի է ֆրանսական հայրենասիրութեան, որ իւր ոյժերն ամփոփ կ՚ուզէ պահել՝ օր մը Շանպանէ գաւառէն և Ռէն գետէն մինչեւ ճակատելու համար. Բայց նաեւ կարելի չէ անտարբեր մնալ Ֆրանսայի ապագային յԱփրիկէ, և թողուլ որ ուրիշ Տէրութիւններ իւրացնեն ֆրանսական գաղթականութեան զարգացման ի բնէ սահմանեալ յուսալից վայրեր.

ՖՐԱՆՍԱ, ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Այն օրն իսկ ուր Հռոմայ ժողովուրդն իւր առաջին հրապարակային բողոքն ըրաւ ընդդէմ Փանթէոնի դէպքին, Հռոմայ ռուս դեսպան Պ. Վլանկալի ուրիշ մը սան մէջ տեսակցելով Նախարարապետ Պ. տի Ռուտինիի հետ, իւր հեզնական ոճով ըսաւ.

«Ձեր Վսեմութիւնն պէտք է գոհ մնայ մեծապէս. Հռոմայ ժողովուրդն, որ յարդ. շատ նպաստաւոր չէր երեւցած Երրեակ Նիզակակցութեան, այժմ Ձեր Վսեմութեան ուզած խաղը կը խաղայ, և այն Նիզակակցութեան համար կը գործէ՝ Ֆրանսան հարուածելով կարգ մը ցոյցերով, որք շատ գոհացուցիչ պէտք է թուին ձեր Նիզակակցաց և Ֆրանսայի համար ալ կարի նշանակալից.»

Այս ըսել էր պարզապէս թէ Պ. տի Ռուտինին ինք ձեռքի տակէ թելադրած էր այս ցոյցեր. Իտալիոյ Նախարարապետը գործին այս կերպ մեկնուելուն համար ցաւ եւ զարմանք յայտնելով, ջերմութեամբ պատասխանեց ռուս դեսպանին. «Կը հաւատամ Ձեր Վսեմութեան թէ կը սխալիք. Բնաւ մասնակից չեմ եղած այս արտայայտութեան, որ ինքնաբուխ է, Հռոմայ երիտասարդութեան սրտին մէջ արմատացեալ հակակրանքներէ եւ տպաւորութիւններէ յառաջ եկած, զոր կ՚արդարացնեն երբ կը կարծեն թէ օտարազգիք եկեր են Վիքթոր Էմմանուէլի յիշատակն անարգելու. Տեղի ունեցած բանն, եւ ինքնաբուխ եւ անկեղծ զգացման արտայայտութիւնն որուն առիթ տուաւ, հակառակ են իմ գաղափարացս և զգացմանցս և իմ կառավարութեանս դիտաւորութեան ու քաղաքականութեան.»

Ասոր Պ. Վլանկալի պատասխանեց.

«Համոզուած եմ Ձեր Վսեմութեան ըսածին. բայց և այնպէս ապահով եմ թէ նոյնը չպիտի ուզէիք ըսել Պ. Կրիսփի նոյնքան ազդուութեամբ.»

—«Այո՛, այո՛, պիտի ըսեմ, պատասխանեց Պ. տի Ռուտինի. Եթէ Պ. Կրիսփի առջեւ լինէի, պիտի չվարանէի նոյնը կրկնել նոյն ազդուութեամբ, զի ա՛յս է ճշմարտութիւնը.»

Խօսակցութիւնն հոս վերջացաւ թէեւ, բայց ռուս դեսպանը փութաց հեռագրել առ Պ. Կիրս, պատասխան ստացաւ, և հեռագրաց այս փոխանակութեան վրայ որոշուեցաւ Պ. Կիրսի և Պ. տի Ռուտինիի տեսակցութիւնը, զոր հեռագիրը կը ծանուցանէ երկու օրէ ի վեր. Այս տեսակցութիւն խաղաղութեան պահպանման օգտակար պիտի լինի, կ՚ըսէ Պ. տը Պլովից, որ այս պարագայից կը տեղեկանայ Հռոմէ ստացած մասնաւոր տեղեկութեամբք. Պ. տի Ռուտինի պիտի հաւատացնէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին թէ Իտալիոյ արդի կառավարութեան նպատակն Ֆրանսա գրգռել և պատերազմ յառաջ բերել չէ. Յայտնի է թէ Պ. Կրիսփի անհանգիստ քաղաքականութեան մը կը հետեւէր, և իւր հակաֆրանսական խօսքեր միշտ յուզեալ վիճակի մէջ կը պահէին երկու դրացի երկիրները. Պ. տի Ռուտինին աւելի հանդարտ քաղաքականութեան մը պիտի հետեւի [illegible] — Բայց Փանթէոնի ցոյցին պատճառաւ բովանդակ Իտալիոյ մէջ Ֆրանսայի դէմ եղած հակակիր արտայայտութիւնք լաւ նշան մը չեն Իտալիոյ արդի կառավարութեան հաշտասէր քաղաքականութեան նկատմամբ.

ՎԱՏԻԿԱՆ ԵՒ ՓԱՆԹԷՈՆ

Իտալիոյ Ներքին գործոց նախարարութեան և Վատիկանի միջեւ կարգ մը բանակցութիւնք եղան Փանթէոնի դէպքին առթիւ. Որովհետեւ հակացոյցն ընող ամբոխն եկեղեցին մտած և զանազան արարքներ գործած էր, որով եկեղեցին իւր նուիրագործեալ հանգամանքը կը կորսնցնէր, Վատիկան հարկ զատեց բոլոր սրբազան առարկաներն ու նշանակները բառնալ Փանթէոնի եկեղեցիէն, որոյ առաջնորդը, չափաւոր և հաշտարար գաղափարաց տէր եկեղեցական մը, գրեց արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականին որ եթէ նոր արարք գործուին ի Փանթէոն, եկեղեցական իշխանութիւնը պիտի հարկադրի բողոք բառնալ առաջի աշխարհի, և եկեղեցի լինելէ պիտի դադրեցնէ այս պատմական շէնք. Կառավարութիւնն պատասխանեց որ Հռոմայ ժողովրդեան յուզումն ի նկատ առնլով, կարելի չէ հասարակութիւնն արգիլել Փանթէոն մտնելէ. Եկեղեցւոյն առաջնորդը պատասխանեց թէ խնդրուածն ուրիշ բան չէ բայց եթէ առաւելագոյն զգուշութիւն, շփոթութեանց առաջքն առնելու համար.

Յաջորդ կիրակին պատահած արտայայտութիւնք և Փանթէոնի մէջ բանախօսութեանց արտասանուիլն տեսնելով, վերստին խորհուեցաւ եկեղեցի լինելէ դադրեցնել այն շէնք. Բայց քաղաքական և եկեղեցական իշխանութեանց միջեւ երկար բանակցութիւններէ ետքը, գործն առկախ թողուեցաւ. Զօրեքշաբթի Պապին կողմէ իմաց տրուեցաւ կառավարութեան թէ Փանթէոնի եկեղեցին նորէն օծուած է, և հետեւեալ օրը պիտի վերսկսի պատարագի մատուցումը.

(*). Ղուկաս կաթողիկոսի ժամանակի թղթերից երեւում է, որ նա իւր օծութիւնից յետոյ էլ մինչեւ Տաճկահայոց (Կ. Պոլսի) հաւանութիւնը չէ ստացել, ոչ կոնդակ է արձակել և ոչ էլ կաթողիկոսական գահը բարձրացել, այլ կանգնել է միաբանից շարքում, տեղապահի տեղում.

(* *). Այդ կարեւոր պաշտօնագիր մեզ հաղորդուած լինելով, կը հրատարակենք առաջիկայ թուով մը. Ծ. Խ.

—)(69)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵԾ ՃԱՄԲԱՅՆԵՐԵՆ

—Հիմա երթանք, լմնցաւ.

Պարտէզին մէջ կը ցատքեն և պատին երկայնութեամբ կ՚երթան.

Ամենուրեք տակաւին հանդարտ է. Լուսինը կը փայլի. Երկնից վրայ ամպ չի կայ. Բայց յանկարծ, մեծազօր աղմուկ մը զանոնք կը սարսռեցունէ. Ներքին դուռները չեն գոցած, որոցմէ օդի սաստիկ հոսանք մը կանցնի, ինչպէս նաեւ բաց մնացած պատուհանէն. Դուռները կը ճարճատին և կը թնդան գիշերուան մէջ՝ հրացանի հարուածներու պէս. ապակի մը կը ջախջախի.

—Փախչինք, ըսաւ Պարուլ, ճիշդ ժամանակն է.

Արդարեւ, վերին յարկին մէջ շարժում մը կը լսուի. Նեղ պատուհան մը կը բացուի. Ծառայ մըն է. Պարուլ և Բրիքէ ժամանակ չեն ունենար անյայտ ըլլալու, թէեւ արշաւակի կը փախչէին. Կը նշմարուին և սուր ճիչ մը կը պատռէ գիշերային խորին լռութիւնը.

—Գո՛ղ կայ, գո՛ղ կայ.

Ի՞նչ եղած է Շարլօ.

Հինգ վայրկենէ ի վեր կը կենար այն տեղն զոր Պարուլ նշանակած էր իրեն. Գինովութիւնը կը սկսէր ցրուիլ ուղեղին մէջէն. Այս այնքան անդորր գեղեցիկ գիշերն իր միտքը կը հանդարտեցնէր. Յանկարծ իրեն այնպէս կուգար թէ, մէկ քանի օրէ ի վեր, գլխուն մէջ ծնող ըմբոստ գաղափարներով, յորս մեծ տեղ կը գրաւէր Պարուլ, ալ ինքզինքին տէրը չէր. Ուրիշ մէկն էր այս բաներուն վրայ խորհողը. Ուրիշ մէկն էր որ զգացած էր իր քնքշութեան անհետիլն այնքան թշուառութեանց կրկնակի հարուածներուն տակ. Ուրիշ մը, պզտիկ Շարլօյէն զատ մէկն էր որ առաջին քայլ մը առած էր ոճրի մեծ ճամբուն վրայ, առջի օրը հաւնոց մը կողոպտելով. Եւ այդ գիշերը, Արտէնի լուսնէն լուսաւորեալ այդ սիրուն դաշտին մէջ, լուսին՝ որ գորշագոյն թաւիշի գոյներ կուտար մեծամեծ կաղնիներու անտառակներուն, և բուերը կ՚արծաթափայլէր, ճիշդ ինքն էր որ կը մասնակցէր եղեռնական փորձի մը, գողութեան մը կը մեղսակցէր.

Եւ ծնրադրած այն ծառի կոճղին ետին որ զինք կը ծածկէր, տարտամօրէն շուրջը կը նայէր, իբր թէ փորձէր աւելի որոշակի հասկնալ անցած դարձածը. Բոլոր այս բաները տակաւին շփոթ կը մնային յինքն, իբր թէ խեղդուած ըլլային Պարուլին տուած օղիին վերջին շոգիներուն մէջ.

Ի՞նչ կ՚ընէր ուրեմն հոն.

Տակաւ կը սթափէր... Տակաւ կրնար հիմակ պատասխանել ինքն իրեն ուղղած բոլոր հարցումներուն.

Այո, այո, երկու մարդիկ կը կողոպտէին իր դիմացի տունը, և ինք կը հսկէր որպէսզի յանկարծակիի չի գան անոնք. Իր բոլոր արթնութեամբը, իր բոլոր ճարպիկութեամբը կը պաշտպանէր զանոնք. Ուղղակի չէր մասնակցեր գողութեան, բայց միւսներուն կ՚օգնէր որ ի գործ դնեն զայն. Իրապէս մեղսակից էր. Եւ քիչ մը ետքն, երբ սայլատուն դառնային, իրաւունք պիտի ունենար իր բաժինը պահանջել միւսներուն բերելիք հարստութենէն.

Եւ ինք, պզտիկ Շարլօն, Պերթինի բարեկամն էր, որ կ՚ընէր այս բանը. Ի՞նչ, որ մինչեւ այդ գիշերն իր երեսին զարնելու գէշ գործ մը չէր ըրած. Եթէ ասկից ետքը դժբախտ ըլլար, ալ իրաւունք չը պիտի ունենար տրտնջալու իր դժբախտութեան վրայ, իբր զրկանք մը.

Յանկարծ կը սարսռայ.

Երբ իր գլխուն մէջ կը պտուտքին այս ամեն գաղափարներ, կը ծնին այս առաջին խղճի խայթեր, ձեռք մը կը կրթնի իր ուսին վրայ և երկչոտ ձայն մը ականջին կը փսփսայ.

—Շարլօ՛ս, իմ բարի Շարլօս.

Տղան չի դառնար. Կ՚երեւակայէ թէ այս ձայնը կը լսէ իր երազին մէջէն. Մի թէ այդ իրիկունն իսկ լսած չէ՞ զայն այն պահուն երբ Պարուլի և Բրիքէի հետ սայլատունէն կը մեկնէր. Միթէ սիրուն Պերթինը չէ՞ր պաղատած իրեն բնաւ չը մեղսակցիլ այդ ոճրին. Անոր ձայնը տակաւին կը հնչէր սրտին մէջ... եւ ահա թէ ինչո՛ւ անշուշտ կը լսէ զայն վերստին.

Իր ետեւ, աւելի երկչոտ կերպիւ, աւելի մեղմիւ.

—Շա՛րլօ, կը պաղատիմ, մտիկ ըրէ ինծի, Շա՛րլօ.

Բայց ոչ, չերազեր... ճիչ մը կը զսպէ.

Պերթինն է որ, ծնրադիր, կ՚աղաչէ անոր արտասուագին.

—Պերթին, Պերթի՛նս, դուն այս պարտէզին մէ՞ջ, այս տան մօ՞տ...

—Այո, ես որ ձեզ հետեւեցայ ճամբուն վրայ, յետոյ դաշտերուն մէջ...

—Դուն հոս գործ չունիս... գնա՛, գնա՛.

—Ինչո՞ւ համար.

—Ձեզ ուզեր որ մեզ հետ մնաս.

—Իմ տեղս քու քովդ է.

—Ո՛չ, գնա՛. Եթէ դժբախտութիւն պատահի մեզ...

—Միթէ ըսած չե՞մ միշտ թէ՝ եթէ օր մը դժուարին կացութեան մէջ գտնուիս, ես ալ պիտի մասնակցիմ...

—Ոչ, ոչ, գնա, կը հրամայեմ.

—Եթէ կը փափագիս որ հեռանամ, առանձին մի թողուր զիս, հետս եկուր.

—Անկարելի բան է.

—Կը հակես, այնպէս չէ՞.

—Այո... եւ եթէ բռնուին, իրաւունք պիտի ունենան զիս ամբաստանելու թէ զիրենք մատնած եմ... և անիրաւ չպիտի ըլլան.

—Ո՛հ, Շարլօս, մտիկ ըրէ զիս... իրենց ոճրին ձգէ զանոնք, ձգէ որ ուզածնուն պէս գողութիւն ընեն... բայց դո՛ւն, Շարլօս, դուն գող մի ըլլար գէշ բան է, գէշ բան.

—Պերթին, լռէ՛, լռէ՛, գնա՛.

—Ոչ... պիտի մնամ... ուր որ երթաս ետեւդ պիտի գամ... եթէ գող ըլլաս, գող պիտի ըլլամ... եթէ մարդասպան ըլլաս, մարդասպան պիտի ըլլամ... եթէ թիարան երթաս, քու քովդ պիտի ըլլամ, քանի որ քեզ պէս արժանի պիտի ըլլամ թիարանի... և եթէ կառափնատ երթաս, նախ ես պիտի երթամ կամ քեզ պիտի հետեւիմ. Մտածէ, Շարլօ, ես պարկեշտ մնալ կուզեմ, բայց առանձինն պարկեշտ ըլլալ չեմ ուզեր... քեզի հետ, առանց քեզի, բնա՛ւ.

—Պերթին, խենդութիւն է ատ.

—Խենդը դուն եղար այս գիշեր, Շարլօս. Մոլորեցար. Շատ օղի խմեցիր. Ծխեցիր ալ. այս ամենը քեզ հիւանդ ըրաւ. դուն յանցաւոր չես. Չէիր կրնար խորհիլ, բայց հիմակ ինքզինքիդ տէրն ես, գինովութիւնդ անցաւ. խորհէ՛. Հոս մի կենար. Եկու. Ուրեմն ա՛լ չես սիրեր զիս.

—Ո՛հ, Պերթի՛նս, Պերթի՛նս, ըսաւ տղան լալով.

Եւ Պերթին ևս կուլար.

Հեծկլտուքներով բոլորովին ընթարմացած սիրուն գլուխը կը յենուր երիտասարդին կուրծքին վրայ, և ինքզինքն իր յուսահատութեան կը թողուր.

Եւ կը թոթովէր.

—Կը տեսնես թէ որքան կը տխրեցնես զիս. կը տեսնես, չա՛ր, թէ որքան նեղութիւն կը պատճառես ինծ.

Շարլօ իր բազկաց մէջ կը սեղմէ զայն.

Համբոյրներով կը ծածկէ աչքերը, կրկնելով.

—Ներէ՛, ներէ՛, Պերթինս... ես խենդ էի... հիմակ աղէկ կը զգամ զիս... խենդ էի և գինով էի...

—Եկու, թող որ բարեկամներդ աւարտեն իրենց չարաչուք գործը.

—Այո, այո, այո, իրաւունք ունիս.

—Փախչի՛նք.

—Փախչի՛նք.

Եւ ոտքի կ՚ելնեն, իրարու ձեռքէ կը բռնեն, պիտի փախչին, երբ, յանկարծ, երկու ստուեր կը ցատքեն ամարանոցին պատուհաններէն դուրս և առանց տեսնելու իրենց մօտէն կ՚անցնին ընդ վազ.

Պարուլ և Բրիքէն են ատոնք.

—Թողունք որ առաջ անցնին, կ՚ըսէ Պերթին.

Եւ արդէն հեռի են անոնք, երբ տունն աղմուկով կը լեցուի. դռներ և պատուհաններ իրարու կը բախին. ձայն մը կը գոչէ.

—Գո՛ղ կայ.

Այն ատեն երկուքն ալ կը սկսին վազել.

Բայց, իրենց ետին, ծառուղւոյ մը սանդուխին վրայ, գահավէժ քայլերու ձայնը կը լսուի. Կը հալածուին. Միեւնոյն ժամանակ հրացան մը կը պայթի. Իրենց վերեւը, մութին մէջէն կարծես փայլակ մը կը ժայթքէ և Շարլօ հեծիւն մը կ՚արձակէ.

(Շարունակելի)

կառավարութիւնն արդէն իմացած էր զայս, և շփոթութեան առիթ չտալու համար կարեւորը տնօրինած։ Սրբազան անօթներն ու նշանակները վերստին օրհնելով և օծելով իրենց տեղը դնելու արարողութիւնը լռելեայն կատարուած էր երկու քահանայից ձեռամբ և խորաններուն վրայ և այլուր ամենայն ինչ առջի վիճակի մէջ վերահաստատուած։

Իտալիոյ պաշտօնական ակմբոց մէջ այս բանակցութիւններէ սա հետեւութիւն կը հանուի թէ, ծայրայեղ Պապականներու կործեաց հակառակ, Վատիկան կը ճանչէ թէ իտալեան կառավարութենէն պէտք է ակնկալէ հարկ եղած պաշտպանութիւնը։

ՌՈՒԹԹԵՆԱՑ ՍԻՆՈԴԸ

Լեհ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Լեմպերկի կամ Իվովի յունածէս-կաթոլիկ Ռութենաց եկեղեցական ժողովը կամ Սինոդը սա նորութիւններն ընդունած է. — Ս. Հաղորդութեան տօնը տօնել, լատիներէնն ուսուցման լեզու պահել յունածէս-կաթոլիկ կղերանոցներուն մէջ, Ս. Գիրքէն վկայութիւններն հին-սլաւ բնագրէն քաղել, ճաճանչի (ostensoir) ներմուծում ռութենական եկեղեցեաց մէջ, և ծիսական նուազ կարեւոր այլ փոփոխումներ։ Սինոդը ճիզուիդաց նկատմամբ նպաստաւոր յայտարարութիւն մ'ըրած է։ Այս ամեն կէտերու վրայ զիջում ընելէն ետքը Վատիկանի, բացարձակ մերժած է եկեղեցականաց վիճակը փոխել և ամուրիութեան պարտաւորել քահանայներն։ Այս մասին Արեւելեան եկեղեցւոյ ընթացքէն չպիտի շեղի ռութէն եկեղեցին։

ՄԱՃԱՌ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ

Մաճառք թէեւ կը վշտանան երբ յիշուին Մաճառաց դէմ աւստրեան զինուց յաջողութիւնք, բայց իրենց հայրենասիրական տարեդարձներն անխափան կը տօնեն առանց նկատելու թէ Աւստրիացիք ի՛նչ կ'ըզգան։ Նախարարապետ Սարարի կոմս խիստ հարցապնդմանց ենթարկեցաւ, որովհետեւ Եէլլաչիչ խրուաց զօրավարին գնդին սպայք պսակ մը տարեր դրեր են իրենց հանգուցեալ պետին գերեզմանին վրայ։ Բայց երբ մաճառական Խորհրդարանին մէջ ազդու բողոք մը կը բառնային Եէլլաչիչի յիշատակին դէմ, որ Մաճառաց դէմ գործեց 1848ի պատերազմին մէջ, ծայրայեղ ձախակողմեան Պանոքի կոմս և այլ քանի մը անդամք կրթական նախարարէն պահանջեցին անմիջական պաշտօնանկութիւնն Պ. Յովհան Լութէրի, Փէշթայի պետական գիմնազիոնի տնօրէնին, որ իւր աշակերտաց արգիլած էր քաղաքական ցոյցի մը մասնակցիլ։ Հոկտ. 6ը տարեդարձն է այն չարագուշակ աւուր յորում 1848ի Հունգարիոյ Անկախութեան Բանակին 13 զօրավարներ, որք Փասքիէվիչ ռուս մարեչալին անձնատուր եղած էին, անգթօրէն ի կախաղան հանուեցան Արատ մաճառական քաղաքին մէջ, իբրեւ ապստամբ նկատուելով և ո՛չ թէ իբրեւ օրինաւոր պատերազմիկ։ (Յայտնի է թէ ռուս Մարեչալն իւր բանակաւ եկած էր յօգնութիւն Ֆրանձ Յոզէփ Թագաւոր-Կայսեր, ընդդէմ ապստամբեալ Մաճառաց, որք թէեւ աւստրեան բանակին յաղթեցին, բայց երբ Ռուսք Աւստրիացւոց հետ միանալով երկու կրակի մէջ առին զիրենք, Մաճառք չարաչար յաղթուեցան։)

Արատի աղէտը դառն յիշատակներ թողած է, և ամեն տարի հոկտ. 6ին հոգեհանգիստ կը կատարի, քաղաքական ճառեր կը խօսուին, ևն։ Պ. Լութէր կը խորհէր թէ այս տխուր տպաւորութիւնները պէտք էր ջնջել իւր աշակերտաց միտքէն, և թէ այն օրը դպրոցը փակելու կամ տղայքն այնպիսի ցոյցի մը մասնակից ընելու պէտք չկար։

Բայց Խորհրդարանին մէջ այնքան սաստկապէս քննադատեցաւ, որ կրթական նախարարն հարկադրեցաւ խոստանալ թէ պիտի պատժէ զՊ. Լութէր։

«ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿ» ԱՆԳԼԻՈՅ, Ծ'ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ

«Զօրավար» Պութ, Անգլիոյ «Փրկութեան Բանակ» կոչուած զինուորական ձեւով կրօնական կազմակերպութեան կորավարիչ պետն ու վարիչն, որ անգլիացի ժողովրդեան մոլորեալ, կորուսեալ, թշուառացեալ, ապականեալ մէկ տասներորդ մասը փրկելու և մարդու կարգ անցունելու համար հոյակապ ծրագիր մը յօրինած, և արդէն 200,000 ոսկւոյ չափ հաւաքած է, իւր նպատակին իրագործման համար Անգլիայէն դուրս ուրիշ անգլիախօս երկրաց մէջ «արշաւանք» սկսած լինելով, Աւստրալիոյ Մելպըրն մայրաքաղաքը ժամանեց, փառաւոր յաղթութենէ մը վերադարձող զօրապետի մը չափ փառօք և պատուով ընդունուելով։ Բովանդակ Մելպըրն, մասամբ կրօնական զգացումէ մասամբ հետաքրքրութենէ շարժեալ, այն օրը բան գործ թողած, շոգենաւերով և շոգենաւակներով ընդ առաջ ելած էր Պութ զօրավարը բերող շոգենաւուն, և քաղաքին պողոտայք անանցանելի եղած էին։

Մելպըրն մտնելուն պէս, իւր կրօնական հետեւորդաց արդէն ի վաղուց հաստատեալ եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնի նախագահելով, այնպիսի քարոզ մը խօսեցաւ որ շատերն յարտասուս շարժեց, և ամենուն վրայ խորին տպաւորութիւն ըրաւ։ Քսակներն ինքնաբերաբար բացուեցան։ Շատեր իրենց քսակը չբացած նոյնութեամբ Պութ զօրավարին առջեւ նետեցին։ Շատեր ալ իրենց կալուածոց պաշտօնագրերն անոր մատուցին։ Վերջապէս քանի մը ժամուան մէջ քանի մը հազար ոսկւոյ դրամ և կալուած հաւաքեցաւ յօգուտ այն թշուառաց զորս մոլութեան և ապականութեան ճիրաններէն փրկելով բարեկարգ աշխատաւորներ պիտի դարձնէ և մարդ և քրիստոնեայ պիտի ընէ նորէն։

Ամեն գաղթականութիւնք կ'աղաչեն Պութ զօրավարին որ իրենց երկիրն ընտրէ իւր օրինակելի գաղութները կազմելու համար, և մեծաքանակ հողեր ձրի կը խոստանան իրեն։ Բայց Պութ զօրավար պիտի ընտրէ, և ամեն բան աչքէ անցունելէ ետքը պիտի վճռէ իւր «ընկերային բարեկարգութեան» ընդարձակ ծրագրոյն գաղթային մասը։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸ

Այս աւուր սուրհանդակաւ առնուած Թէյմզ-ի մէջ կը կարդանք.

«Անգլ. կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց ֆրանսական կառավարութեան թէ յապագային Հնդկաստանի սուրհանդակը, փոխանակ Պրինտիզիէ ճամբայ հանուելու, Սելանիկէ շոգենաւ պիտի դրուի։ Այս փոփոխմամբ Ֆրանսայի ձեռքէն կ'ելնէ սուրհանդակի պայուսակաց փոխադրութիւնն, որ այսուհետեւ Օսմանեան և Գերմանիոյ ճամբով պիտի կատարուի։

«Յայտնի է թէ այս սուրհանդակ կը փոխադրէ նամակները, լրագիրներն և արժէքաւոր նիւթերն, որք ամեն շաբթու Անգլիայէն կ'ուղարկուին Հնդկաստանի ընդարձակ Տէրութեան։

«Ուստի, անգլ. կառավարութիւնն յոյժ ազդեցիկ միջոցներ ձեռք առած է այս առաքումն ամեն կերպ յարձակմանց դէմ պաշտպանելու համար։ Արժէքաւոր նիւթերը պարունակող վակոնը ճշմարիտ դրամարկղ մ'է, մեքենական արուեստի հրաշակերտ մը, որ ամենէն քաջավարժ գողերու և քակահաններու ճարտարմտութիւնն ի դերեւ կրնայ հանել։

«Սուրհանդակի պաշտօնեայք որք կը հսկեն՝ բաւական սպառազինեալ են, և ուղեւորք որք կը ճամբորդեն նոյն կառախմբով, աւազակաց յարձակումներէ վախնալու տեղի չունին։»

Իսկ Թան, նմանապէս այս աւուր սուրհանդակաւ, կ'ըսէ թէ ֆրանսական երկաթուղեաց վարչութիւնն այս մասին բան մը չի գիտեր։ Գիտցուածն այս է միայն թէ անգլ. գործակալներ քննած են Սելանիկի ճամբան, և բանակցած են այն Տէրութեանց հետ որոց երկրէն կ'անցնին Սելանիկ յանգող գիծերը։

Ֆրանսական երկաթուղեաց պաշտօնեայք կ'ըսեն թէ Սելանիկի ճամբան ձմեռն անանցանելի է, առատ ձեան պատճառաւ որ երկաթուղին կրնայ գոցել։ Անգլիացւոց միտքն՝ այս փոփոխման խօսքն ընելով՝ փոխադրութեան ծախուց զեղչ մը ձեռք բերել է Իտալիայէն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, երէկ Բ. Դուռ գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Ն. Ամենապատուութիւն յետոյ Դատական պաշտօնատունը գնաց և տեսակցեցաւ Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ։

Գատըգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան օրինական շրջանն աւարտած ըլլալուն, գրեթէ երեք ամիս առաջ թէպէտ նոր ընտրութիւն կատարուած եւ եօթն անդամներէ բաղկացեալ նոր Խորհուրդ մը ընտրուած էր, սակայն ի սոցանէ վեց անդամք խմբովին հրաժարած եւ միայն Շիրինեան Միհրան էֆէնտին յանձն առած էր պաշտօն վարել։

Սոյն ընտրութիւնը Թաղ. Ժողովոյ հաղորդուած ըլլալով արդէն, Ս. Պատրիարք Հայրն սեպտ. 26 ամսաթիւ պաշտօնագրով հաստատած էր Շիրինեան Միհրան էֆէնտիի ընտրութիւնն և յանձնարարած էր գումարել ընտրողական ժողով կազմել և նոր ընտրութիւն կատարելով հրաժարեալ վեց անդամոց թիւը լրացնել։

Ըստ այսմ, ընտրողական ժողովը կազմուելով, ի դիւրութիւն ընտրողաց՝ ընտրելեաց հետեւեալ եռապատիկ ցանկը պատրաստած է.

Մեծ. Տեարք՝ Աբիսողոմեան Գրիգոր, Ալեքսանեան Թովմաս, Գաբամաճեան Թորոս, Գէորգեան Կոռնիկ, Գոռանեան Յարութիւն, Զօրաեան Թօրիկ, Դուրեան Ագրիպաս, Իսպէնչեան Բարսեղ, Համամճեան Կոռնիկ, Ղազարոսեան Բարսեղ, Ծիլաճեան Տիգրան, Մկրտիչեան Սաղաթիէլ, Մուրատեան Նազարէթ, Մոստիչեան Յարութիւն, Յովակիմեան Տիգրան, Պարոնիգպանեան Վարդան, Պէյլէրեան Պետրոս և Ֆնտըքեան Գառնիկ։

Յառաջիկայ կիւրակէ, 6 հոկտեմբեր, քուէարկութիւն պիտի կատարուի Գատըգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ վեց անդամոց ընտրութեանն համար։

Քուէթուղթերը պիտի ընդունուին Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ բանկալը ժամը առաւօտեան 12էն մինչեւ 3։ Յետ որոյ պիտի կատարուի քուէհամարը։

Ընտրողական ժողովոյ Նախագահ Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեան այս առթիւ հարկ եղած ընտրական հրահանգներն ուղղած է առ ընտրողս թաղին։

Սամաթիոյ Ս. Սահակեան և Ն. Վարդուհեան վարժարանի շրջանաւարտուհեաց վկայականաց բաշխման հանդէսն պիտի կատարուի ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յառաջիկայ կիւրակէ ի Ս. Եկեղեցւոյ թաղին ժամը 7ին։

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Ֆրանսերէնէ հայերէն

Սոյն ընդարձակ բառարան, որոյ թերթերուն կանոնաւոր հրատարակումը ծանուցինք հետզհետէ, աւարտելու մօտ է. այս անգամ հրատարակուած է մինչեւ 67դ. թերթը որ կը հասնի մինչեւ virilité բառը, որով երկու թերթ միայն կը մնայ լրանալու։

Այս առթիւ որոշուած ըլլալով բաժանորդագրութեանց ցանկը փակել 15 օրէն, կը հրաւիրեմք մեր ազգայիններն փութալ օգուտ քաղել այս վերջին առիթէն, որովհետեւ 15 օրէն գործը ամբողջացած հրապարակ պիտի ելնէ և փոխանակ 20 Ֆրանքի, որ է բաժանորդագինը, պիտի վաճառուի 30 Ֆրանքի։

Բաժանորդագրութիւնք կընդունուին Արեւելքի գրասենեակը։ 1—3

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ԱՐԵՒԵԼՔ

Արեւելքի վաղուան համարը, բաց ի իւր սովորական նիւթերէն, կը պարունակէ նաև հետեւեալ յօդուածները.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ.

ՎԵՐԵԼՔ Ի ԽԱԶԱՓԱՅՏ (Փշրանք մը Սըրտածոյէն) ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ՄԵՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ Մ. Ն.

Ի ՄԱՀ ՏՈՐՈԹԵԱՅ ՏԻԽՍԱՓ (Մահանուագ) ԳԷՈՐԳ ՍԱՄԱՆՃԵԱՆ

ԱՍՏՐԱ Գրական վէպ Քարմէն Սիլվայի. Թարգմ. Թ. Թ.

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ Ի ՏՓՂԻՍ (Դամլըճազարդ Տիկին) ԱՐՁԱԳԱՆՔ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԳԱՂՏՆԻՔԸ (Նորավէպ) Թ. ԲԱՐԻՍ

ՑՈՒՑՔ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵՒԼՈՒՏ

Երէկ գիշեր Մեւլուտի տօնին առթիւ մայրաքաղաքիս մզկիթներու մինարէները, կրօնական ու կառավարական հաստատութիւնք, մասնաւորաց ոմանց բնակարանք, օսմանեան մարտանաւք, Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ աշտարակներն և Թօփխանէի ու Թէրսանէի ժամացոյցի աշտարակները լուսազարդուած էին։ Մզկիթներու մէջ մինչեւ առաւօտ կրօնական արարողութիւնք կատարուեցան և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին,

Այսօր հանդիսաւոր կերպիւ տեղի կ'ունենայ Մեւլուտի արարողութիւնը։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ԵՒ ԲԱՂԵՇԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՔ

Բաղէշի Նախորդ կուսակալ Րէուֆ փաշա, որ Խարբերդի կուսակալ անուանուած է, հրաման ստացած է իւր յաջորդին՝ Թահսին փաշայի Բաղէշ ժամանելէն յետոյ իւր պաշտօնատեղին՝ Խարբերդ ուղեւորիլ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Մաքսային վերատեսուչ Հասան Թէհսին փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Պելճիքական դեսպան Պ. Պորխկըրավ երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—Սքոտարիի Նորընտիր կուսակալ Ֆէրիդ Աբտիւլքերիմ փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՄԱՀ ԼՈՒԹՖԻ ԷՖԷՆՏԻԻ

Եւդոկիոյ Նախորդ կառավարիչ Լութֆի էֆէնտի, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ իւր բնակարանին մէջ ի Սկիւտար Պաղլար Պաշը։ Յուղարկաւորութիւնը հանդիսաւոր կերպիւ կատարուելով, մարմինն ամփոփուեցաւ Սկիւտարի գերեզմանատունը։

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովին մէջ գտնուող Պետական Խորհրդոյ երկու անդամոց պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, անոնց յաջորդած են նոյն Խորհրդոյ անդամներէն Ղալիպ պէյ և Ազիզ պէյ։

ԵՄԷՆ

Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յայտարարութեան մը համաձայն, Եէմէնի կուսակալ Հասան Էտիպ փաշա սեպտեմբեր 28 թուականաւ հեռագրած է ի կայս. պալատ թէ յելուզակները չկրնալով դիմադրել օսմանեան զինուորաց քաջութեան, նուաճուելով և նահանջելով փախեր են, որով զինուորք յաղթական Սանաա մտեր են։ Հոն պաշարուած մնացող կառավարական բոլոր պաշտօնեայք, հրամանատարք, զինուորք և ժողովուրդք ուրախութեան ցոյցերով բարեմաղթութիւններ ըրեր են վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպոն, միջօրէին, իւր ներկայութեան ընդունեց մայրաքաղաքիս ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիներն, Բերայի դեսպանատան մէջ։ Պ. Քանպոն շրջապատուած էր դեսպանատան և ընդհ. հիւպատոսարանի պաշտօնեայներէն։ Ներկայք բազմաթիւ էին։ Գաղթականութեան երկրորդ ներկայացուցիչ Պ. Կառնիէ դէպ ի դեսպանն յառաջանալով՝ բանախօսութիւն մը կարդաց որուն պատասխանեց Պ. Քանպոն բերանացի բանախօսութեամբ մը, որ քանիցս ծափահարութեամբք ընդմիջուելով՝ ունկնդրաց վրայ խորին տպաւորութիւն յառաջ բերաւ՝ իւր բարձր ոճովը, յստակութեամբն և մանաւանդ այն նշանաւոր եղանակաւն որով դեսպանը կը բացատրէ իր միտքը։ Պ. Քանպոն խօսեցաւ Ֆրանսայի վերականգնման վրայ և հրաւիրեց բոլոր ֆրանսացի քաղաքացիներն գործակցիլ իրեն՝ օտար երկրի մէջ Ֆրանսայի համբաւոյն պահպանման, յաւելով միանգամայն թէ ինք մեծապէս կը հպարտանայ ի գլուխ գտնուելով Կ. Պոլսոյ ֆրանսական գաղթականութեան պէս աչալուրջ, աշխատասէր և պարկեշտ գաղթականութեան մը։ Ապա, ներկայք կարգաւ դեսպանին առջեւէն անցան, որուն ներկայացուց զանոնք ֆրանսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Կազէյ։ Յետոյ, նոյն սրահին մէջ պատրաստուած շքասեղանին շուրջը բոլորուեցան ամենքն և Պ. Քանպոն բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանի և Հանրապետութեան Նախագահին կենացը։ Պ. Կառնիէ պատասխանեց՝ բաժակ պարպելով դեսպանին և դեսպանուհւոյն կենացը։

ՈՃԻ՞Ր ԹԷ ԱՐԿԱԾ

Պ. Սավալանի մահուան առթիւ Հէքէ-Թ իւր առած տեղեկութեանց համաձայն, կ'ըսէ թէ հանգուցեալը կանխամտածութեամբ սպաննուած է։ Ասոր ապացոյց կը համարուին երկու պարագայ. նախ թէ՝ րէվոլվէրին բըլթակը քղանցքի մը դպչելովը շարժելու չափ թոյլ չըլլալէ զատ՝ բաւական զօրաւոր է, և երկրորդ Պ. Սավալան չմեռած իւր առաջին յայտարարութեան մէջ ըսած է թէ չգիտեր թէ ի՛նչպէս զարնուած է։ Զանազան զըրոյցներ կան և ի միջի այլոց կ'ըսուի թէ գործաւորք երբ գարեի ամբարանոցը մտեր են, Պ. Սավալանի դէմ անարգական խօսքեր մրմռացեր են։

Բիւյիւկ Չէքմէճէի գայմագամ Մահմուտ պէյ քննութեանց պիտի ձեռնարկէ այդ արկածին նկատմամբ։

Սթամպուլ եւս սոյնը աղբիւրէ առած իւր տեղեկութեանց յենլով, կ'ըսէ թէ Պ. Սավալանի մահը չկրնար արկածի մը վերագրուիլ, այլ ոճրի մը։

Այն հինգ ժամերու միջոցին, յորս ապրեցաւ վիրաւորեալն, այնպէս ճըշդիւր է եղեր այս «արկածի» մանրամասնութիւններն, որ ձեռնհաս իշխանութիւնք—որք լուրջ քննութեան մը ձեռնարկած են արդէն—սա եզրակացութեան կը յանգին թէ կանխամտածմամբ գործուած ոճրի մը հետեւանօք մեռած է Պ. Սավալան։

ՏԻՐԱՆ ՊԷՅ ՏԱՏԵԱՆ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի որդին Ազն. Տիրան պէյ Տատեան, առաջին քարտուղար հիւպատոսական գործոց դիւանին Արտաքին գործոց Նախարարութեան, երէկ իրիկուան արեւելեան ճեպընթաց կառախմբով Փարիզ ուղեւորեցաւ, ուրկից Նիս պիտի երթայ անձնական տկարութիւնը դարմանելու։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, հոկտեմբեր 2էն ևս Հալէպի մէջ հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած։ Սուրիայէն հոկտեմբեր 1 թուականաւ եկած հեռագրոյ մը համաձայն, սեպտեմբեր 30էն մինչեւ հոկտեմբեր 1, Դամասկոսի մէջ հընտախտի երեսուն և մէկ դէպքեր պատահեր են, որոց տասն և առաջուան բռնուածներէն չորսը մեռեր են։ Հոկտեմբեր 2 թուականաւ հեռագրոյ մը համաձայն, վերջին քսան և չորս ժամուան մէջ ի Դամասկոս քսան և ինն հոգի հնտախտէ բռնուելով, ասոնցմէ եօթն և առաջուան բռնուածներէ չորսը մեռեր են։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Յոյն վաճառականաց և սեղանաւորաց պատուիրակութիւնն՝ առաջնորդութեամբ Ժ. Բազանովա էֆէնտիի, նախընթաց օր, յետ միջօրէի, Ֆէնէրի Պատրիարքարանն երթալով՝ տեսակցած է Պատրիարքական Տեղապահին հետ, որուն հաղորդած է սեղանաւորաց և վաճառականաց պատուիրակներուն Առեւտրական Սենեկին կողմէ ընտրութեան վերաբերեալ նկատողութիւնները։ Տեղապահը պատասխաներ է թէ ինք անձնապէս կ'ըմբռնէ Առեւտրական Սենեկին կողմէ, որպէս յանցելումն, վաճառական եւ սեղանաւոր պատուիրակներու ընտրութեան կարեւորութիւնը, բայց գէթ պէտք է որ այս առաջարկը ներկայացունէ Սինոդին և Խառն Ժողովին և պատասխանն հաղորդէ պատուիրակաց։ Ըստ այսմ, գրաւոր խնդրագիր մը տուած է. բայց պատուիրակք պատասխաներ են թէ իրենց առաջարկած եղանակը նոր չէ, այլ արդէն ընդունուած իրաւունք մը, և թէ իրենց այս ձեռնարկին նպատակն է հանդարտեցնել կարգ մը հրապարակութիւններէ գրգռուած միտքեր։ Տեղապահը կրկներ է թէ, ըստ իրեն Առեւտրական Սենեկին ներկայացուցիչ ընտրելու իրաւունքն անհերքելի է, և թէ այս դիտողութիւնները Սինոդին ու Խառն Ժողովոյ համադումար նստին պիտի ներկայացունէ։

Պատուիրակները շնորհակալութիւն յայտներ են Տեղապահին, իրենց տրուած ապահովութեանցն համար։

—Յունաց Պատրիարքի ընտրական Ընդհ. Ժողովին մասնակցելու համար հետեւեալ անձինք պատուիրակ կարգուած են. Սէրէզի նահանգին կողմէ՝ Պ. Բանանոթի Բրիստո, Բիտոլկալի կողմէ՝ Ժ. Բազանովա էֆէնտի և Բիսիտիի կողմէ՝ Պ. Եօրտանաքի Զիվիօղլու։

—Մինչեւ ցարդ քսան եւ հինգ գաւառներէ ընտրութեան գրեր եկած են, որոց մեծ մասն կը կարծուի թէ իրենց քուէները տուած ըլլան Նախկին Պատրիարք Յովակիմ Գ.ի։ Վաղը դարձեալ խորհրդակցութիւնք պիտի կատարուին ընտրութեան համար։

ՈՃԻՐ

Երէկ իրիկուն, չորս Ալպանիացիներ Ֆերիգիւղի գինետուններէ միոյն մէջ կռուի բռնուելով, անոնցմէ երեքը կը քաշեն դանակնին և չորրորդին վրայ յարձակելով երեք տեղէ ծանրապէս կը վիրաւորեն զնա։ Ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով կը յաջողի չարագործներէն երկուքը ձերբակալել և Կալաթա-Սէրայ տանիլ, իսկ երրորդը խոյս կուտայ։ Վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրուած է։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Էնկիւրիի կուսակալ Աբէտին փաշա նկատելով որ երկաթուղւոյ գծին ի մօտոյ Էնկիւրի հասնելովն, այդ քաղաք հաղորդակցութեան պիտի մտնէ քաղաքակրթեալ աշխարհին հետ եւ նկատելով որ այդ պատճառաւ հարկ անհրաժեշտ է քաղաքին ներքին մասն աւելի եւս մաքրել, ինչ ինչ օգտակար կարգադրութեանց ձեռնարկած է, որոց համաձայն՝ յանուն քաղաքապետութեան փոխառութիւն մը պիտի կնքուի, թաղապետական տրոց վրայ յաւելում մը ըլլալով այդ տրոց կանոնաւոր գանձման համար մասնաւոր ուշադրութիւն պիտի ըլլայ։ Այդ կերպիւ ձեռք բերուած դրամագլխով քաղաքին յարմար տեղերուն մէջ մէկ քանի մեծ փողոցներ պիտի բացուին, այժմու փողոցները պիտի նորոգուին ու կանոնաւորուին, ծառեր պիտի տնկուին, երկու մեծ հրապարակներ պիտի շինուին, աղբանդանոցներ պիտի կառուցուին և հանրային մաքրութեան պաշտօնեայք միաձեւ հագուստ մը պիտի կրեն։

ԵՂԵՌՆԱԳՈՅՑ ԱՏԵԱՆ

Վճռաբեկ ատեանը բեկած էր Եղեռնագործ ատենի մէկ վճիռն, որով զինուորութենէ վտարեալ արնաւուտ Ապտուլլահ մահուան դատապարտուած էր ոստիկան-զինուորաց տեղակալ Ֆեվզի էֆէնտին սպաննած ըլլալուն համար։ Ապտուլլահ երէկ կրկին անգամ դատուելով տասնեհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուեցաւ, որովհետեւ սպանութիւնը կանխամտածութեամբ գործած չէր։

Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Կ. Պոլսոյ իտալական նոր ընդհ. հիւպատոս Պ. Ռեվէլ։

—Նախընթաց օր Պիրէոսէն մայրաքաղաքս եկաւ Սեվաստոպոլի հելլենական հիւպատոս Պ. Կրիկորիոս և երեկոյին իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Տրապիզոնի պարսկական հիւպատոս Հաճի Միրզա Մոհսին Խան, որ ժամանակէ մը ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուէր, նախընթաց օր իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Օսմ. ծխախոտի ռէժիի վերջին նըստին մէջ, Պ. Ավրէլիօ Լոմպարտօ, որ այդ վարչութեան փոխ-հաշուակալի պաշտօնը կը վարէր առժամապէս, այդ պաշտօնին մէջ վերջնապէս հաստատուեցաւ ամսաթոշակի յաւելմամբ։

—Սէրէզէն կը գրեն թէ Բոմաք Եօնուս անուն աւազակն և իւր չորս ընկերք, որք ժամանակէ մը ի վեր կ'ասպատակէին այլ և այլ չարիքներ գործելով, ձերբակալուեր են և թէ իրենց քովէն երկու հարիւր ոսկւոյ չափ դրամ և ոսկերէղէններ գտնուեր է։

—Կրթական նախարար Զիւհտի փաշա երէկ պատուիրեց նոյն նախարարութեան բոլոր պաշտօնէից, որ կիրակի օրերն ևս գտնուին իրենց պաշտօնի գլուխը։

—Նախընթաց գիշեր Էսկի Զաղթիյէի շրջակայքը, Թաթար Ալի անուն ձիավար մը վատահամբաւ կնոջ մը հետ կռուի բռնուելով դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց այդ կինն և փախաւ, սակայն քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Սէրկիւլահէ և Զօհոֆ երկրորդ կարգի մարտանաւերը վերաշինուին ըստ նոր դրութեան և պողպատով զրահաւորուին։ Ասոնցմէ միոյն շինութիւնն երէկ սկսաւ։

—Յունաստանի ծովային սպայներէն Պ. Քրէյսիզ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ այցելութիւն տուաւ Ծովային գործոց նախարար Հասան փաշայի և այցելեց արքունի Նաւարանը։ Պ. Քրէյսիզ գովեց Նաւարանին մէջ տեսնուած կարեւոր յառաջդիմութիւնները։

—Նախընթաց օր 28 և երէկ 40 տնւոր Թրնովայի գաղթականք իրենց կառքերով ու կարասիներով Սկիւտար փոխադրուեցան, ուսկից ասիական գաւառները պիտի ղրկուին բնակութիւն հաստատելու համար։

—Նախընթաց օր Թուզլայի մէջ ձիարշաւ մը տեղի ունենալով, առաջին մրցանակը շահողը տասնեհինգ Մէճիտ պարգեւ ստացեր է։ Երկրորդ և երրորդ մրցանակը շահողներն ևս դրամական պարգեւներ ստացեր են։

—Թարիք կիմանայ թէ Սարաֆօղլու Նազար անուն կեսարացի մը, կեսարացի կնոջ մը ստացուածքն այլ և այլ պատրուակաւ իւր վրայ առնլով, վաճառեր ու փախեր է և թէ այդ կին մայրաքաղաք գալով Նազարը գտեր և ձեռնհաս իշխանութեան դիմելով դատ բացեր է անոր դէմ։

—Ձեռնհաս իշխանութիւնն արգիլելով Սարգիս էֆէնտի անուն անձին կողմէ առանց արտօնութեան կառուցուելու վրայ եղող սղոցի գործարանի մը շինութիւնը, քննութեանց ձեռնարկած է։ Մայրաքաղաքիս [illegible] արհեստաւորք արդէն այդ մասին աղերսագիր մատուցած էին Բարձր. Մեծ Եպարքոսին և Քաղաքապետութեան։

—Սպարապետի Դրան հեծեալ յիսնապետներէ մին նախընթաց իրիկուն նոյն պաշտօնատան հրապարակէն անցած պահուն, ձին յանկարծակի շարժմամբ իւր հեծեալը վար նետեց եւ յիսնապետին ծունգքն վերի մասն երկու տեղէն կոտրեցաւ։ Յիսնապետն անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցաւ, ուր պէտք եղած դարմաններն եղան։

—Բարձր. Խտիվին եղբայր Հիւսէյին փաշա, որ ամրան եղանակն Եվրոպէն անցուցած էր, երէկ իրիկուն ընտանեօք Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ Խտիվյէի [illegible] շոգենաւով, որ յատկապէս վարձուած էր։

—Էվգաֆի նախարարութեան ժողովին որոշմամբ յետ այսորիկ նախարարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը պիտի դիմէ հրդեհ ծագած վայրերն, բարենպատակ շէնքերը պաշտպանելու համար։

—Սպակեղինաց ծանօթ վաճառական Պ. Վլասէր մէկ քանի օր ի վեր անյայտ եղեր է. իր տունէն նամակ մը գտնուեր է, որուն մէջ կը յայտնէ թէ ինքզինք ծովը պիտի նետէ։ Կը վախցուի որ իր այս չարաչուք որոշումն ի գործ դրած ըլլայ։

—Բժշկական վարչութիւնը տեղեկանալով որ Էյուպի կողմերը բնակող կրէտացի Հաճի Մուսթաֆա անուն մարդ մը առանց վկայականի բժշկութիւն կընէ, տունը խուզարկել տուեր և դեղեր գտնելով գրաւեր է. այդ անձին նկատմամբ օրինական գործողութիւնք ի գործ պիտի դրուին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մալկարացի Մանուկ Վ. Զօլաքեան ստորագրութեամբ նամակ մը ստացած ենք, որ թարգման կը հանդիսանայ խեղճ ու անչափահաս որբի մը շնորհակալեաց՝ առ Ազն. Տոքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան որ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ մեծ ճարտարութեամբ խնամելով այդ տղան, աչքին կեդրոնի ջլին վրայէն հանած է փայտի շիւղ մը որ տեսութեանն արգելք կըլլար և դառն ցաւոց մատնած էր խեղճ որբն։ Նամակագիրը ջերմ երախտագիտութիւն կը յայտնէ առ բարձրագոյն իշխանութիւնն որ արտօնած էր հիւանդին ընդունելութիւնն յիշեալ հիւանդանոցին մէջ, առ պաշտօնէութիւնն այդ հաստատութեան որ մարդասիրաբար խընամած էր տղան և ի մասնաւորի առ բարեսիրտ ակնաբոյժն Աճէմեան պէյ։

ԱԶԴ.—Լ'[illegible] [illegible] այն ամեն բաժանորդք, որք իրենց Սեպ. և Հոկտ. ամսավճարներն չեն ըրած, պարտին վճարել հաւաքչին և կամ ընկերութեան գրասենեակն։ Հակառակ պարագայի մէջ, յառաջիկայ Նոյ. 1ի (Ը. Ե.) վիճակահանութեան չեն մասնակցիր։

[illegible] Խան, Թիւ 26, 27, Սիրքէճի

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հինգշաբթի (15 հոկտ.) հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ նախորդ շաբթուն.

Պատրաստ մետաղադրամէն պակսած է չորս միլիոն 777 հազար անգլ. ոսկի.

Պանքատուններու պահեստին վրայ աւելցած է չորս միլիոն 105 հազար ոսկի.

Պանձելի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթոց մթերքէն պակսած է երկու միլիոն 926 հազար ոսկի.

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը վերջին եօթնեկին մէջ շատ չէ տարբերած, քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս 38 1/16 կը համեմատի առ հարիւր. Նախորդ շաբթուան համեմատութիւնն էր 38 11/32 առ հարիւր.

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր երեկի հինգշաբթի աւուր նստին մէջ որոշեց 100ին երեք պահել զեղչի սակը.

ՓԱՐԻԶ, 15 հոկտ.—Ռուսական փոխառութիւնն ստորագրուեցաւ եօթնուկէս անգամ որուն 7.180 ի Փարիզ, 0.012 ի Լոնտոն 0.057 յԱմսթերտամ, 0.006 ի Քոբէնհակ, 0.218 ի Ռուսիա. Բաշխումը %են 10 նուազ պիտի ըլլայ.

—Ելմտացոյցի յանձնաժողովը խորհրդակցեցաւ ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէի հետ և անոր առաջարկութեամբ որոշեց ելմտացոյցին մէջ չխառնել Պ. Պրիսոնի (°) առաջարկած տրոց բարեփոխումը. Պ. Ռուվիէ նաեւ յայտնեց թէ կառավարութիւնը պիտի պաշտպանէ Պ. Պրիսոնի առաջարկութիւնն ի մասին դատական ծախուց բարեփոխման որ պիտի ներմուծի ելմտացոյցին մէջ.

ՀՌՈՄ, 15 հոկտ.—Մայիս 1ի դէպքերուն առթիւ 60 ձերբակալելոց դէմ բացուած դատն, այսօր սկսաւ, ի գլուխ որոց Չիբրիանի. Ասոնք ամբաստանուած են իբր ծայրայեղ ընկերակցութեան մը պատկանող. 125 ամբաստանիչ վկայք, 200 արդարացուցիչ վկայք, 35 փաստաբանք երկուստեք. Նիստը շատ յուզուած էր. Նախագահն երկիցս պարպել տուաւ սրահը. Երկու փաստաբաններ ձեռնհասութեան խնդիրն հանեցին.

ԼՈՆՏՈՆ, 15.—Ռութէրի գործակալութիւնը կը յայտարարէ որ հաստատուած չէ Թայմզի այն լուր թէ օտար դեսպանք Չինաստանի հետ ամեն բանակցութիւն խզեր են, վերջին դէպքերու գործին մէջ.

ՀԵՐՄԱՆՍԹԱՏ, 15.—Ռումանական եկեղեցական թեմին յոյն մետրապոլտաց համաժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց Միւռոն Ռոման մետրապոլտին առաջարկն որով շնորհաւորութիւն կը յայտնուի կայսեր ի Վիեննա դարձին առթիւ.

ԱԹԷՆՔ, 14.—Հելլենական Ռոտիւ շոգենաւն Շիրաի նաւահանգիստը մտնելու պահուն բախեցաւ Հէֆզուրահման շոգենաւուն (նոյն ընկերութեան). Այս վերջինն ընկղմեցաւ. Խեղդուող չկայ.

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ, 14.— Ծերակոյտը չընդունեց թղթադրամի բանի շրջաբերութեան վերաբերեալ օրէնքը. Բարեկարգութիւնը վերահաստատուեցաւ ի Մոնթեվիտէօ.

ՎԻԵՆՆԱ, 15.— Աւստրօ-հունգարական նաւախումբն, որ այժմ ռազմափորձեր կը կատարէ Տալմաթիոյ ջուրց մէջ, ի մօտոյ պիտի այցելէ յունական արշիպեղագոսի գլխաւոր կէտերն և քիչ մը ատեն ևս պիտի մնայ ի Պիրէօն.

ՊԵՐԼԻՆ, 15.— Փոսթ լրագիրը վաւերական աղբիւրէ կը հաւաստէ թէ Ռումանիոյ թագաւորն ի մօտոյ Պերլին պիտի գայ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՓԱՐԻԶ, 15.—Ծերակոյտն և Երեսփոխանաժողովը վերսկսան իրենց նիստեր, կատարեալ հանդարտութեամբ. Երկուշաբթի կը սկսի ելմտացոյցի վիճաբանութիւնը.

—Ռուս դեսպանը Պ. Ռիպոյի հետ երկար տեսակցութեան մը մէջ, խօսեցաւ Պ. Կիրսի Իտալիոյ թագաւորին և նախարարապետին հետ տեսակցութեանց վրայ.

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 15.— Կը կազմուի ռուսական շոգենաւային մեծ ընկերութիւն մը, Օտեսայի և Պրագիլիոյ մէջ շոգենաւ բանեցնելու, ռուս կառավարութեան նպաստով.

ՀՌՈՄ, 15.—Իտալիոյ գանձն ի վիճակի է ամեն պիտոյից գոհացում տալու, նաեւ երկաթուղեաց շինութեան, առանց փոխառութեան, առանց ելմտացոյցի դպչելու, որոյ հաւասարակշռութիւնն ապահովեալ է կարեւոր խնայութեամբք.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 4 հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	108 7/8
3 » Բարիզի »	23 25

Օսմանեան Բոնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Սէրի] …	19 09
Բերսայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ …	19 09 1/2
Կէսօրին »	19 11
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	71
» » ժամ 3ին	71 30

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն Ա. Սէրի	41 3/8
» Բ. »	21 3/8
» Գ. »	19 09 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 17
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8
Պանք տը Փօնս	» »	5
Սօս. Շանժ. է վալէօր	» »	4 22
Ռէժի	» »	14 29
Թրամուէյ	» »	582
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	61 1/2
Բաժնեթուղթ Լավրիոմի Գ. Կ.		127

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 05
Անգլիական ոսկի	»	110 01
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմբերիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 15
Րուպլի թղթադրամ	»	8 72
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 13
Հինգնոց	»	101 10
Մեթալիք	»	99 10
Թաաֆիյէ	»	21
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 15 հոկտ., ժամ 4 վայր. 20 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	96 17
» » 4 1/2 %	105 75
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ	17 75
» երկաթուղի	61 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	336 87
Պանք Օթոման	546 87
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիօնէ	806 25
Իտալական Ռանթ 5%	90 35
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	401 87
Եգիպտական միացեալ	490
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	433 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	328 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 30

ԼՈՆՏՈՆ, 15.— ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ	94 7/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 43
» » » Ա.	41 3/8
» » » Բ.	21 3/8
Գ.	17 43
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթոման	11 3/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	96 5/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890գ. կ.	88 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 1/2
Ռուսական 1890	95 3/4
Այտընի երկաթուղի	21
Գասապայի երկաթուղի	16 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 510

ՎԻԵՆՆԱ, 15.— ժամ —վայր.—

Օսմանեան երկաթուղի	30 20
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	153 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 60
» Փարիզի »	46 40

ՊԵՐԼԻՆ, 15.— ժամ —վայր.—

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 205
» Փարիզի »	80 50
Րուպլ Թղթադրամ	213 75
Օսմանեան երկաթուղի	58 50
Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 50
Օսմ. Ռէժի	163 25

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 18 սեպտ.

Քաղաքիս նախորդ զինուորական հրամանատար, անուանին վսեմ. Ֆերիգ Շէվքէթ փաշա, որ բաւական ժամանակէ ի վեր անպաշտօն կը բնակէր աստ, Ե. զօրաբանակին մէջ կարեւոր պաշտօնի մը կոչուած լինելով, ամսոյս վերջերը պիտի մեկնի ի Դամասկոս.

Նորին Վսեմութիւնն՝ յոյժ յարգալից բարեկամական յարաբերութիւն կը տածէր Հայոց սրբազան առաջնորդին հետ, որոյ դրական փորձերն զանազան առիթներու մէջ տեսնուած են արդէն.

Թէեւ Վսեմ. Ֆերիգ Շէվքէթ փաշա կերթայ, բայց անմոռաց պիտի մնայ մանաւանդ տպաւորութիւնն իւր մի կարեւոր ծրագրին, զոր մտերս կայսերական կառավարութեան բարեհաճ նկատառութեանը մատուցած էր.

Աւելորդ չենք համարիր բազմափորձ զինուորականի նոյն ծրագրոյն մասին հակիրճ բացատրութիւն մը տալ, որ բարձրագոյն հաւանութեան արժանանալով գործադրութեան դրուիլը, տեղական և ելմտական հայեցքով ամենակարեւոր ձեռնարկութիւն մը կը համարուի իրաւամբ.

Եդեսիոյ և Պաղտատի միջեւ և ցուանմանս Դամասկոսի յոյժ ընդարձակածաւալ տարածութեամբ մասնաւորապէս ցորենի մշակութեան համար յարմարագոյն անհատնում արգաւանդ հողեր կան անմշակ խոպան մնացած. Չենք կրնար սակայն այս պարագային մէջ ըսել թէ անդ «գործ կայ, գործող չկայ.» որովհետեւ «գործին հետ՝ գործող ալ կայ», որ իրապէս գործնական ճամբու մէջ մտնելու համար՝ կը կարօտի միայն բարձրագոյն ձեռներէցութեամբ օժտեալ մղիչ զօրութեան մը.

Դաշտային կեանքի գերազանցապէս ընտել անթիւ անհամար արաբական ցեղեր տարին ի բուն՝ այս լայնածաւալ անապատներու մէջ աննպատակ կը թափառին.

Ֆերիք Շէվքէթ փաշա, ի մտաւուստ՝ հիմնապէս իմաստասիրելով իրաց պարագայները, և վերահասու լինելով նոյն կոռովի ցեղերուն վտանգելի յատկութեանց, կ'առաջարկէ, ի միջի այլոց, հարկադրել թափառաշրջիկ ցեղերն՝ (որք նիւթապէս անկարող վիճակի մը մատնուած են.) երկրագործութեամբ զբաղելու.

Նորին վսեմութիւն՝ կը խոստովանի թէ սոյն ձեռնարկութիւնն՝ մինչեւ երեք տարի՝ թերեւս քիչ մը զոհողութիւն պահանջէ կառավարական գանձէն, սակայն ինք ապահովապէս կերաշխաւորէ որ բարոյական անմիջական առաւելութիւններէն զատ, յետ այնորիկ յոյժ շահաւոր ալ պիտի լինի կառավարական գանձուն.

Նորին վսեմութիւն՝ կը յաւելու ըսել թէ սոյն ծրագիրն ի գործ դնելու համար կայսերական կառավարութիւն ունի յաւագոյն պաշտօնատարներ. սակայն ինք ևս պատրաստ է սիրայօժար ստանձնելու կարեւոր գործն, զորմէ կը խօսի իւր Ծրագիր.

Եւ մենք՝ խոնարհաբար կը յաւելունք, եթէ կայսերական բարեհաճ տնօրինութեամբ գործադրուի սոյն Ծրագիր, և եթէ՝ ինչպէս մեր երկրաշէն Օգոստ. Վեհապետին հովանւոյն տակ ամէն ոք յուսալից է, ասիական երկաթուղեաց շինութեան խորհուրդն իրագործուի, յանժամ Թուրքիա՝ վերեւ բացատրուած սահմանին մէջ՝ պիտի ունենայ ցորենի մշակութեան գերազանց հրապարակ մը, որ շատ ու թերեւս բնա՛ւ կարօտ քաշել չի տայ օտար՝—ռուսական կամ պուլկարական հրապարակներու արտադրութեանց.

—Առաջնորդական հրաժարականի խնդիրն, մինչեւ ցարդ կը մնայ անորոշ վիճակի մէջ. Ազգ. Պատրիարքարանն՝ առ որ ուրոյն ուրոյն դիմած են Առաջնորդ Մխիթարեան Սրբազան և տեղական Ազգ. պաշտօնական մարմինք, առաջինն իւր հրաժարականի ընդունուիլը խնդրելով, և վերջինք՝ անոր մերժումը, դեռ բան մը ըրած չէ. Նորին Գերապատուութիւն՝ իրեն եղած հրաւէրին վրայ, Կրօնական պարտականութիւն մը կատարելու համար, այս կիրակուան Խաչվերացի տօնին առթիւ եկաւ հանդիսաւորապէս պատարագեց քաղաքի սիթռանիստ եկեղեցին և վերստին քաշուեցաւ վանքը.

—Տեղւոյս Հռովմէական Հայոց ներքին գժտութեան խնդիրը, զորմէ գրած ենք յանցեալում, մինչեւ ցարդ մարած չըլլալէն զատ, վերջերս աւելի յուզուեցաւ տրոց հաւաքչի մը պատճառաւ, զոր Վեր. Հ. Բարսեղ Վրդ. կուզէ վերահաստատել իւր պաշտաման մէջ, մինչ ժողովուրդն բնաւ չընդունիր.

Ժողովրդեան կողմէ՝ որ ընդ ամէնը 70ի չափ ստորագրութեան տէր անձ կը պարունակէ, 56 ստորագրութեամբ հանրագիր 'ի ձեռին պատգամաւորութեան մը այս առթիւ կը ներկայանայ Վարչական (Իտարէ) ժողովոյն, և իբրեւ անընդունելի մեծամասնութեան, կը բողոքէ իւր Առաջնորդ վարդապետի ընթացից դէմ.

Անցեալները՝ Ֆէրրահեան Գերապայծառի տուած արտօնութեան համեմատ, ժողովրդեան գժտեալ մասը մինչեւ ցարդ Քաթուչին հարց կը դիմէ սրբազան խորհրդոց մատակարարութիւնն ընդունելու համար.

—Ցաճախ առիթ ունեցած ենք ծանօթութիւններ հաղորդելու՝ այս գերազանցապէս պատմական քաղաքին—Եդեսիոյ, որ տարբեր անուանց տակ Ասիոյ հնագոյն եւ հռչակաւոր քաղաքաց մին համարուած է իրաւամբ,—մէջն ու չուրջը մերթ ընդ մերթ երեւան եկած հեթանոսական կամ քրիստոնէական դարուց պատկանեալ կարեւոր հնութեանց մասին.

Իրաւացի է սակայն դիտել թէ այս երկիր ընդ հողով պարունակած իւր հնութեանց հարստութեան հակառակ, գրաւած չէ սակաւին հնախոյզ ձեռնհաս մարմնոց լուրջ եւ նոյն իսկ հարեւանցի ուշադրութիւնը. միայն շինութեանց առթիւ ի գործ դրուած պեղմունք և բարբարոս անձրեւներու բացած խրամատք են որ երբեմն կը մատնեն նոյն իսկ անակնկալ տեղեր քաղուած հնութիւնները.

Ծիշդ այս կերպիւ՝ անցեալ տարի քաղաքիս արեւմտեան պարսպին վրայ ու որոյ ուղղութեամբ հաստատուած տուներն ամբողջապէս հայերու ստացուածք են, որմնադիրք գտան հնադարեան դամբարանի մը մուտքը, որ պարսպին տակ՝ 1.2 քարընկէցի հեռաւորութեամբ Ազգ. Ս. Սարգսի վանուց հանդէպ կը գտնուի.

Տարիէ մ'ի վեր դարձեալ անծանօթ մնաց նոյն վայրն. բայց հայ որմնադիրի մը հաղորդած տեղեկութեանց վրայ՝ տեղւոյս Քաղաքապետութիւնը քանի մ'օրէ ի վեր անդ խուզարկութիւններ կատարելու համար զայն բացած լինելով, ընդհանուր հետաքրքրութեան առարկայ դարձած է իւր ուշագրաւ պարունակութեամբք, որոց մասին՝ մասնաւոր գրութեամբ մը գտնուած նշանագրոց պատճէնին հետ՝ մտադիր ենք Արեւելքի ընթերցողաց մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել՝ յաջորդ թղթատարաւ.

Գ. Կ. Ո.

ՈՐԲՈՒՀԻՆ

—Ոհ, գթա՛, մի վաներ զիս, ո՞ւր կ'ուզես որ երթամ, ոչ ոք ունիմ աշխարհիս մէջ.

—Գնա՛ կ'ըսեմ քեզ, կ'ո՛րիր, այլ եւս չես կրնար խաբել զիս քու կեղծաւոր խօսքերովդ.

Եւ Մարիամ ընդ առաջ իւր ամուսնոյն յամառ կամաց՝ դուրս ելաւ տնէն.

Ձմեռ էր սաստկաշունչ, ցուրտ քամին մռնչելով կը սուրար և տանց անկիւններուն բաղխելով անախորժ աղմուկներ կը յարուցանէր. Ձիւնը՝ հողմին թեւոց վրայ սաւառնելով, բիւր շրջաններ կը կազմէր, և հազուադէպ անցորդաց այտերուն կը բաղխէր, գերթ միլիոնաւոր սուր ասեղներ.

Նոյն պահուն ամայի էր փողոցն յորում հէգ Մարիամ դողդոջ, սրտասուաթոր, կը յառաջանար, սահելով և ընկղմելով ձիւնին մէջ որ տեսութեան ալ արգելք կը լինէր, այնքա՛ն խիտ և առատ էր. Ո՞ւր երթար, որո՞ւ դիմէր. չունէր մայր որ զինքը խնամէր և մխիթարէր. չունէր հայր կամ եղբայր որ զինքը պաշտպանէր.

Ու գերագոյն և անծանօթ զօրութիւնը զինքը բերած նետած էր այդ բազմաշատ քաղաքին մէջ, որ իրեն համար խոպան վայր մ'էր և ամայի. Ո՛հ, խեղճը, նման էր այն ծաղկին զոր հողմն իւր բունէն անջատելով ովկիանու փրփրադէզ կոհակաց կը մատնէ, ուր ընդ երկար ծփալէ յետոյ, փոթորիկը զայն կը նետէ սեպաձեւ և աւազուտ ափանց վրայ, ուր խամրելու դատապարտուած է.

Մարիամ գեղանի կին մ'էր դեռ ծաղիկ հասակի մէջ. և իւր քսան գարնանց քնքուշ վարդն կը կրէր անբաղդատելի վայելչութեամբ. Հրապուրիչ էր դէմքն, հրապուրիչ բնաւորութիւնն ու միտքը, յանկուցիչ էր խօսուածքը. Իւր անձին ամբողջութիւնն, գանձ մ'էր բարի հանգամանաց, այլ աւա՜ղ, այդ գանձը դրամ չէր պարունակեր.

Որբ էր Մարիամ. Իւր ծնողքն՝ նախ ունեւոր, անգութ ճակատագրին բերմամբ, յետին չքաւորութեան մատնուած էին եւ իւրեանց բնգաւառն թողլով գաղթած էին ի Պուքրէշ, ուր և վախճանած, իւրեանց զաւկին թողլով իբր ժառանգութիւն՝ երկու սիրատենչիկ և բոցավառ աչեր.

Հէգ աղջիկը, ծանրաթախիծ տրտմութեամբ համակեալ, մերձ էր ընկղմելոյ յուսահատութեան անդունդին մէջ, երբ բարեկամ մը, ընտանեաց հայր, օգնութեան ձեռք կարկառեց նմա, և ապաստան նուիրեց իւր տան մէջ. քանզի գիտէր թէ քանի՛ ողբալի էր Մարիամ.

Տարի մը տեւեց այսպէս և գոգցես խեղճ աղջկան վշտերը սակաւիկ ինչ մեղմացան. Վաղանցուկ ժպիտ մը մերթ ընդ մերթ կը նշուլէր իւր քնքուշ այտից վրայ և իսկոյն կ'անհետանայր, որպէս արփենւոյ ջերմ ճառագայթ որ ձմրան մէջ, մռայլ ամպոց ետեւէն, պահ մը սողոսկելով, երկրիս վրայ կը ցոլայ.

Ցաճախ առիթ ունէի տեսնելու այդ որբուհին որ սառասպանաց անձնաւորութիւնն էր կարծես. միշտ իւր ձեռագործին վրայ հակած էր, անվերջ խոկմանց մէջ թափառուն. Եւ երբ պահ մը վեր առնէր իւր գեղանի գլուխը, արբշիռ աչօք կը դիտէիր այդ դէմքն, որոյ վրայ սփռուած տխրութեան ամպը գեղեցկութիւնն կ'աւելցնէր և չեմ գիտեր ի՛նչ տեսակ արգահատանք մը և համակրութիւն մը կը զգայիր սրտիդ խորերուն մէջ.

Բ.

Նոյն տուններն, մեր ծանօթութեանց շրջանակին մէջ, կը գտնուէր հարուստ երիտասարդ մը. ժառանգորդ ազգային բարերարի մը, որ իբր 15 տարի առաջ գումար մը կտակած է Պուքրէշի եկեղեցւոյն, ինչպէս նաեւ կարեւոր գումար մը աղջկանց վարժարանի մը հաստատութեան համար, ուր այժմ մեծաւ մասամբ Իսրաէլի զաւակները կը դաստիարակուին. Բայց թողումք այդ կէտերն որ մեզի չեն պատկանիր և դառնանք մեր դիւցազնին, Թօնիի.

Բայց երբ դիւցազն կ'ըսեմ, մի երեւակայէք զինքը բարեձեւ և յանկուցիչ անձ մը, որպէս են սովորաբար դիւցազունք վիպաց. ո՛հ, ոչ. Թօնի վատթ և դալկահար անձ մ'է, մի քիչ կորաքամակ. աչերը չեն արձակեր այն բոցը որ սէր կը բորբոքէ առ կանայս. վտանգ չկայ. Թօնի... կոյր մ'է.

Անդստին ի մանկ հասակէ, հիւանդութիւն մը վերածած է զինքն այդ անմխիթար վիճակին. Մշտնջենական խաւարի մէջ կապրէր. Մարդաց կանչուութիւնն եւ երկնից կապոյտը, արեւուն լոյսը, վերջապէս ի՛նչ ըսեմ, բնութեան զմայլելի գեղեցկութիւնը բոլորովին անծանօթ էին իրեն. Այլ ի փոխարէն, սուր իմացականութեամբ եւ շօշափման նրբին զգայարանքով օժտուած էր. Լաւ Ֆրանսերէն կը խօսէր և իւր կարծիքը կը յայտնէր ամեն խնդրոց մէջ անխտիր. Թող լինէին քաղաքական կամ գրական կամ նորաձեւութեանց վրայ և իւր նախընտրութիւնը կը նուիրէր այս ինչ կամ այն ինչ գոյներուն.

Ինչպէս կը տեսնուի, նա հասարակ կոյր մը չէր. Թող որ սոքա ընդհանրապէս հարուստ չեն լինիր.

Թօնիի աչերը, արտաքուստ ոեւէ տարբերութիւն չունէին առողջ աչերէ. Առանց առաջնորդի կը քալէր փողոցներու մէջ և երբ դիպուածաւ անցորդի մը զարնուէր, սոքա ամարդօրէն կը հարցնեն իրեն թէ կո՞յր է արդեօք.

Եւ Թօնի միշտ կը քալէր.

Բայց ինչ որ զինքն սիրելի կը կացուցանէր յաչս ընկերութեան, իւր ջութակն էր.

Երբեք չպիտի մոռնամ ձմրան այն երկարատեւ գիշերներն, երբ Թօնի ի ձայն ջութակի կիշխէր հողմին սաստկութեան որ մռնչելով կուգար և սենեկին պատուհանները կը դղրդէր.

Եւտերփէ՝ իւր Մուսայի մատը դրոշմած էր նորա ճակատին.

Ի՛նչ աղու ձայներ կ'ստեղծէր. ի՛նչ երկնանուագ ներդաշնակութեանց գանձեր կը հեղուր այդ պարզ գործիէն որ կը հեծէր, կ'ողբա՛ր կոյրին վտիտ մատանց ներքեւ. Մերթ իբրեւ քաղցրակարկաչ առու և հեզասահ կը ծաւալէր ծաղկաւէտ դալարեաց մէջ. եւ մերթ կը գոռար կը մռնչէր որպէս արագասահ ջրվէժ, որ լեռնէն վէտ ի վէտ գահավիժելով տակաւ առ տակաւ իւր խոլ արագութիւնը կը կորսնցնէ և խորհրդաւոր անտառաց մէջ կ'անհետանայ.

Ունկնդիրք յուզմամբ խառն հաճոյք մը կ'զգային, և լալու հեշտին բաղձանք մը. իսկ կոյրը կ'ոգեւորէր, այտերը կը շառագունէին և աչերէն բոցոյ նշոյլներ կ'արձակէր.

Գ.

Սոյն երեկոյթները տեղի կ'ունենային բարերարին տանը մէջ. Որբ մ'էր Մարիամ, որբ էր նաեւ Թօնի, բայց հարուստ. ուստի՝ բարերարը սոյն երկու որբերը միացնելու գաղափարն յղացաւ.

Գաղափարը գէշ չէր, ինքնաբեր իսկ էր բաւական. Մարիամայ պէս գեղանոյշ արարած մը միացնել Թօնիի, որ անկարող էր գնահատել զմայլանաց սոյն գանձերը, ի՛նչ դժնդակ միացում. Մարիամ չհակառակեցաւ, զի վստահ էր կար խնդրոյն մէջ և ամուսնութիւնն տեղի ունեցաւ մեծ շքով. Չեմ ուզեր նկարագրել Մարիամայ տխրագեղ դէմքը սոյն հարսանեաց մէջ, ընդհանուր ուրախութեանց մէջ կ'արտասուէր դառնագին խեղճ որբուհին, կարծես գիտէր այն նորանոր վշտերը զորս պիտի կրէր և ես ի յիշատակ այդ դժբախտ օրիորդին որ ոչ եւս է, կը յուզուիմ եւ գաղափարներս կը շփոթին. Սա չափը միայն ըսեմ, որ չորս հինգ ամիս վերջը երրորդ անգամ գալով, կը կրկնուէր այն դէպքը զոր պատմութեանս սկիզբը տեսանք.

Եւ ահա շարժառիթն.

Ցաճախ կոյրը շնորհաւորութիւններ կ'ընդունէր ի մասին իւր կնոջ գեղեցկութեան. սակից նախանձու տաժանելի որդը սկսած էր կրծել իւր սիրտը. Իւր կինը կը խաբէ՞ր արդեօք զինքը.

Այն ատենէն կ'սկսին խեղճ կնոջ համար տխուր աւուրց շարք մը որ մահուամբ եւեթ կը վերջանան. Երեւակայեցէք նախանձոտ ամուսին մը որ կոյր է, եւ որ գիշեր ատեն կը զարթնու և սնտուկներն ու դարանները կը խուզարկէ ի խնդիր իւր կնոջ սիրահարին.

Մարիամայ քաղցրիկ ձայնը չէր զօրեր զինքը հանդարտեցնելու. բարկութիւնը կը սաստկանայ և ամեն գիշեր պոռալով, սպառնալով սենեակները կը խուզարկէ և մինչեւ պարտէզ կը վազէ երեւակայական սիրահարին ետեւէն.

Իսկ հէգ կինը, վախէն գունաթափ՝ պատուհանէն կը դիտէ եւ մթութեան մէջ կ'ընդնշմարէ իւր ամուսինն որ ուրուականի պէս յիմարական շարժումներ կընէ.

Մազերը կը տնկուին գլխուն վրայ.

Եւ սոյն տաժանելի աւուրց մէջ յաշխարհ եկաւ մանկիկ մը. այլ այս բարեբաստիկ լուրը, հեռի կոյրին սիրտը ամոքելէ, ևս աւելի սաստկացուց. չէր ուզեր իսկ տեսնել զայն.

Մարիամ այն սաստկաշունչ օդին, իւր Ճուրճուրին դիմեց և լալագին պատմեց իւր դժբախտութիւնն և ամուսնոյն անտեղի կասկածներն առ ինքն՝ որ ա՛յնքան մաքուր եւ անմեղ էր. Արդիւնքն եղաւ հաշտութիւն մը և խեղճ կինը նորէն տուն դարձաւ.

Այլ այսքան վշտաց եւ տառապանաց չէր կարող տոկալ այս փափուկ էակն, զոր ծաղկի մը պէս հարկ էր խնամել, ուստի տերեւները փակեց եւ թօշնեցաւ. Հիւանդագին վիճակի մէջ, յանկողին մտաւ այլ եւս չելնելու համար. Կը զգար թէ պիտի մեռնէր և ուրախ էր, գերեզմանի հանգստութեան կարօտը կը քաշէր. Միայն իւր մանկան վրայ կը ցաւէր զոր պէտք էր թողուլ այս տառապանաց աշխարհին մէջ, եւ որ օրրանին մէջ անուշ անուշ կը նիրհէր, անգիտակից իւր տարաբախտ մօր վիճակին. Խե՛ղճ փոքրիկ.

Նիհար էր յոյժ Մարիամ. այտերն ու աչեր խոռոչացած էին. ո՛ւր խոյս տուած էին այն հրապոյրն եւ երիտասարդական թարմութիւնն. աւա՛ղ, պառաւ մը դարձած էր անկողնին մէջ կորսուած. Եւ այս վիճակին մէջ իւր համայն կեանքը կը պատկերանար իւր նուաղուն աչացն հանդէպ. Տխո՛ւր պատկերներ կը յաջորդէին միմեանց. աղքատութիւն, արտասուք, դժբաղդութիւն. ծնողաց գազազներն յամրոքայլ. Սոքա եղած էին իւր բաժիններն աշխարհիս մէջ. Կը յիշէր միայն ընդ աղօտ իւր երջանիկ մանկութիւնն, երբ դեռ փոքրիկ աղջիկ, ծաղկունք կը քաղէր և թիթեռանց ետեւէն կը վազէր պարտիզի մը մէջ, մինչ մայրիկը խանդաղատանօք կը դիտէր զինքը.

«Ո՛հ, մա՛յր իմ» գոչեց հիւանդը, և աչերը փակեց որպէսզի սոյն հմայիչ պատկերը չ'անհետանայ.

Ցետին գիշերն էր զոր Մարիամ պիտի անցունէր այս աշխարհիս մէջ, ուր այնքան տառապած էր. Իւր ամուսինն որ բոլորովին փոխուած է, բժիշկին վճիռը լսելէն ի վեր, ծնրադրեց սնարին քով. կ'արտասուէ՛ր կոյրը. կը հեծէ՛ր, ներում կը խնդրէր. կ'երդնուր թէ սիրած էր զինքը մոլեգին, թէ տառապած էր սաստիկ, տանջուելով իւր անտեղի նախանձէն.

Կարկամ հեծեծանքներ ելան Մարիամայ թափանցիկ շրթներէն. իւր բարի սիրտը, սոյն գերագոյն բոպէին մէջ, կը ներէր կոյրին.

Արշալոյսը կը սկսէր սպիտակցնել սոյն մեռելական տխուր սենեկին պատուհանները. ամեն ոք կը զարթնուր, մինչ Մարիամ, խեղճ որբուհին, ծաղիկ հասակին մէջ, կ'երթա՛ր յաւերժական քնով նիրհելու.

Նոյն պահուն, մանկիկը հառաչ մը արձակեց օրրանէն. Մայրիկին հոգին էր, որ յերկին սլանալով, հրաժեշտի վերջին համբոյրը կը զետեղէր իւր այտից վրայ.

Վ. Թ. ՄԵՇՏՈՒՏՃԵԱՆ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1892
ՆԱՀԱՆՋ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՊՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. Փրկչեան Ազգային Հիւանդանոցի
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Գին 40 փարա

Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, ի Կ. Պոլիս Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ թիւ 48, 49, 50.

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակները վաւերական չեն.

ՍԴՈՒԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Նըլտըզ, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սքոդ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձ'ր Մօրիւ ձկան իւղն, իբր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաշուած է, մասնաւորապէս այս յանձող պատրաստութեան մէջ.

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

Հրատարակեալ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՐԷՆԻ
ԲՈՎԱՆԴԱԿԵԱԼ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՈՃՈՎ
ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ
յՈւսումնական Խորհրդոյ
ԳՈՐԾ
ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. ՆԵՐՍԷՍ Հ. ԱՐԱՄԵԱՆ
1891
Կեդրոնատեղի ԱՐԱՄԵԱՆ Տպարան
եւ
Մարգարեան Գրատուն
Գին 2 Դահ.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Յ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆԻ
ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ա. Տարի

Հանդերձ ընթերցանութեամբ, քերականական զրուցատրական վարժութեամբք և բառագիտական (lexicologique) բառագրքուկիւ.—Հաւանութեամբ յՈւսումն. Խորհրդոյ. —Էջ 148. գին 4 ղրուշ.

Յ. Թ. Հինդլեանի ընթացքին մէկ հատորն է. Իրօք պարզ ու դիւրըմբռնելի հատուածք թարգմանութեան [իրագիտական բարոյավէպ, ոտանաւոր, նամակ]. Ընթերցանութեան կանոններ ու դասեր. Իւրաքանչիւր թարգմանութեան հատուածէ վերջ «զրուցատրական հարցարան». Քերականութեան Ա. Մասի [Մասունք բանի] կանոններուն վրայ «գրաւոր պարտականութիւնք». Գործոյն ամբողջ ընթացքին մէջ քերականական, ևլն կարեւոր ծանօթութիւնք. Դժուարըմբռնելի մասանց բացատրութիւնք. Գործոյն Ա. Մասին համար բառացուցակք. Բ. Մասին համար «բառագիտական» բառարան, ուր բառից հոմանիշք, նմանաձայնք, ներհակք և իրենց ընտանեաց վերաբերող բառերն ևս նշանակուած են. բայից նախնական ժամանակք և անկանոնութիւնք ցոյց տրուած.

Հեղինակին ընթացքին ցարդ հրատարակուած միւս հատորներն են՝ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ, «Ա. Տարի». կ'աւանդէ քերականութեան Ա. Մասի (Մասունք բանի) կանոններն և խել մը կարեւոր գիտելիք. Բազմաթիւ հրահանգք փոխադարձ թարգմանութեան. Իւրաքանչիւր հրահանգէ վերջ խօսակցութիւնք. Գին 6 ղրուշ.

ՆՈՅՆ, «Բ. Տարի». կ'աւանդէ ֆրանս. քերականութեան Բ. Մասի [Համաձայնութիւն] կանոններն. Բազմաթիւ հրահանգք հայ. է ի ֆրանս. թարգմանութեան (բարոյավէպ, իրագիտական, ընտանեկան և վաճառակ. նամակք ևլն). Կանոններուն վրայ մասնաւոր հրահանգք. Բառագրքուկ ի հայ. է ի ֆրանս. Գին 5 ղրուշ. 9—12

Սոյն գործերն ևս վաւերացեալ են յՈւսումն. Խորհրդոյ և ընկալեալ ի Միաց. Ընկերութեանց.

ԱԶԴ

Պ. Սդավրօ Իվրիօնի (սափրիչ) պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ՝ այս անգամ մասնաճիւղ մը բացած է ի Պոլիս Պահճէ Գափու Ճէլալ պէյ խանի դիմացն՝ ուր դիմող անձինք պիտի գտնեն մաքրութիւն և արհեստի կատարելութիւն 5—6

ՏՕՔԹԻՕՐ
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ
ուղեղի, ողնածուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից
Ամեն օր, յետ կէսաւուր 23
ի Բերա Պէքեար փողոց Թիւ 9

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՇՆԱԿԱՑ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Վկայեալ դաշնակայարդար ԷՐԱՐԻ հռչակաւոր գործատան

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
Գնում եւ վաճառում
Կը վաճառուին ամեն տեսակ դաշնակներ ամսական վճարմամբ և մանաւորաբար Գաղղիոյ լաւագոյն գործարաններէն ՊԼԷՆԻ դաշնակները, խիստ դիւրամատչելի գիներով.

Մասնաւոր յանձնարարութեամբ ամեն գործարանաց դաշնակներէն կը բերուին.
Վարձու նոր դաշնակներ չափաւոր գիներով.
Բաժանորդագրութիւն դաշնակաց յարդարման.

ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑ
Դաշնակաց նորոգութեան, գաղղիական ընտիր նիւթեղէններով.
ՀՐԱՀԱՆԳ դաշնակները չ'հինցնելու և լաւագոյն վիճակի մէջ պահելու.
Գնւածներէ եղած յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով և փութով կը կատարուին.
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել Բերա, Մեծ-փողոց, Խրիսթաքի խան Թիւ 10.
Անմրցելի աժանութիւն

ԻԼԱՆ

Մօսիէօ Լօմէ, մօսիէօ Օռիպէր, մօսիէօ Էքզօլասթօ Սֆէյիօ վէ շիւրէքեասը, Բամուգճու Օղլու Նօրզաքի էֆէնտի իլէ մօսիէօ Ճօն Տօնհիմ Մաօէ, Պետրոս Մարկոսեան էֆէնտի, Ֆըթիթ ժօրժ Վիպլիրնին վէքիլի մօսիէօ Բավլօվաքի նամ գաթլարըն իգամէթ կեահլարը նէգալիթ ձէ մալիւմ օլմատըղընտան մուամիլէ յիւմին իսթիսա իթտիքլէրի իմթիհաց խուսուսը իչիւն էօնիւմիւզտէքի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ սէքիզտէ գատար թըճարէթ վէ նաֆաա նէզարէթի տայիրէսինէ կէլմէլէրի իգթիզա իտէր.
3 Թըշրինի էվվէլ 307

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

“ՖԻՆԻՔՍ„

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցերջ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000   Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ըն[illegible] Ֆիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ գլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14. 16

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Թարապուլուսը Ղարպ Փըրգասը իչուն միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան 1,500 չուվալ տագիմին պէհէր գըեէսյ 56 փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ գարարը գաթիսինին իհթասը Թըշրինը էվվէլ բուժինին 5 ինճի ճումա իրթէսի կիւնինէ Թալիգ գըլընմըշ վէ իրթէսի կիւնի 100 տէ 5 Թէնզիլի գապուլը մուգարրէր պուլունմագլա իհթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 Թըշրինը էվվէլ 1891   Նօ. 1   2—3

Գունտուրա սայէսի տիքմէք իչյին տիքիչ մաքինասը ատէտ 1, պէհէր ատէտի 1,200 ղուրուշ.

Զիթմ պէյթունի թաճթասը ատէտ 3,000 իլա 4,000 պէհէրի 3 ղուրուշ.

Պէյգոզ Գալէվրալանէ անպարընա միւպայեա օլունաճագ պալատէ մուրագգամ 2 գալէմ էշեա Փիեաթը մէվգուալարը իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինը էվվէլ բուժինին 7 ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլ իճրա մէգգիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկկիւնտէն իհթասընա վէ իրթէսի կիւնի 100 տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 Թըշրինը էվվէլ 1891   Նօ. 2   2—3

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զանազան բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ Փիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գիտուն ամէն։ Այս Փիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող Թունաւոր ան[illegible]արելի նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան Թունաւորումն. որոց ամանուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ, Թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և Թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուսեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած Թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այս Թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտուն ստոյգ, միայն Թէ տրուած հրահանգաց համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 30,12 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 1/13 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի ճամբով։
Դշ. 2/14 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 2/14 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 3,15 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ — Հօկտ. 1/13, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դպչող շոգենաւուն։ 10

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պաթում միջեւ [illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնէլէնէ որ հոկտ. 14ին Մարսիլիայէն և հոկտ. 20ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէյէտօւօ որ պիտի մեկնի հոկտ. 22ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

[illegible]

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
5 Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Ռանօքէ	1700
Ասօլօ	5500	Կիթանօ	2200	Ռըալթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Ռօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտնօ	2200	Ռօսիգօ	3800
Պասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Ռինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Ռօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ջամպօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ջիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօլխօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	3500	Լէօնարտօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լօրէնզօ	3000	Թուրսօ	1200
Տէգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրագօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Տայնամօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէսօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլիս	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Հօմկօ	200
Ֆալքօն	800	Օդրանթօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդգօ	2000	Մօսքիթօ	120
Էճիբշըն Մօնարք					8000
Բէրժըն Մօնարք					8000
Լըտիըն Մօնարք					8100

Իսխօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսսըն, ընդհ. վաճառքով Հըլէն առաւ հասած է։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա
7

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը ջանեն Լիվէրփուլ և Սեւ-Ծովու միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Օրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալճէրս	2,48	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոքքօ	1955
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
17 Ղալաթիա

Արտօնատէր   Օ ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՈ արագապէս կը բուժէ երիկամանց, Ոտնածուէի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, Անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն, կ'երիտասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ։ Իսկապէս վերանորոգիչ տարր մըն է. արտակարգ զօրութեամբ և աննման առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ. վնասակար հետք մը չպարունակելով, ամեն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ոեւ է վտանգի։

Շիշը 20 Ֆրանք. ի Փարիզ, Սէն Լազար փողոց, Թիւ 7, վարչութեան կեդրոնատեղիէն խնդրել Տքթ. Ժիւլ Լաֆաժի տետրակը, պաշտօնեայ Փարիզի բժշկական Համալսարանին. այդ տետրակը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ծամրու ծախքի։

Ի Կ. Պոլիս կը վաճառուի [illegible] դեղարանը։

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ. ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դժնեանալով մեր խնայած և ամբարած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով մեր խնայածստակները [illegible] կվատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնօմի Էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը եւ լն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ   265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Միրքէզի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՍՈՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ։

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Յ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Բոլոր տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվէրսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաղտկապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սէլցի ջրոյ և խահուէի հետ։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ   2218

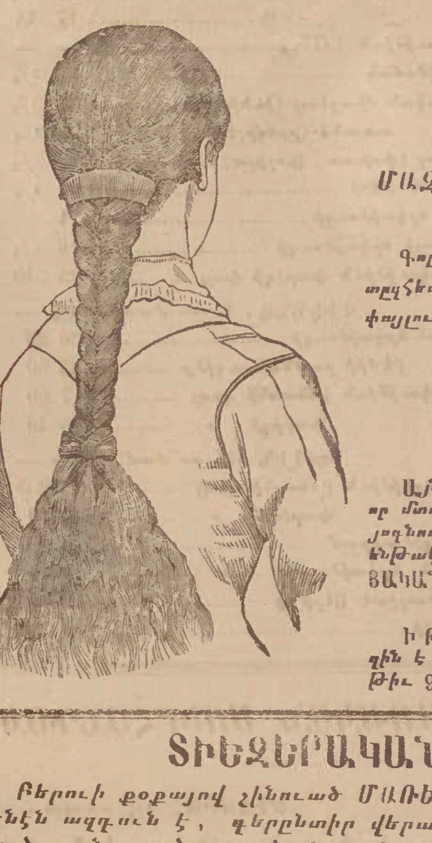

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արգիլէ մազերուն Թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

փափաքեալ ազդեցութիւնն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԳՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՕՒԱՆՏ, Մթերանոց անգլիական, Վոյվոտա. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։   601

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քօքայով շինուած ՄԱՌԵԱՆԻ ԳԻՆԻՆ պնդացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, գերընտիր վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու։ Քինքինայէն նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի, անարիւնութեան դէմ գործածւող դեղերու մէջ ամենէն գերազանցն է։ Իւր քաղցր համով ընդունուած է իբր աղանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւոյ մը ներքեւ, ուժ և առողջութիւն կուտայ։ Կը բժշկէ երիմարդոց ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէ տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ։ Թ. ՄԱՌԵԱՆԻ, քօքայի առաջին ծաւալիչը. Պուլվառ Հօսման, 41, Բարիզ։ Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ, Պ. Ժ. Քանձիւք, բրիտանական դեղարան ի Կ. Պոլիս։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՕԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՕՐՈՒ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

Իփօֆօսֆիթ ալ չօվ ու սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մօրուձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճօզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԱԵԼ   221

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին քսան և հինգ տարւան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումը. կը կանգնեցնէ կենսական ոյժերու [illegible] որ յառաջ եկած է [illegible] պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաստ հեռեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական եւ ծնայուն է. Մելամաղձութեան զգացումներն եւ ախտանիշք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'առեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է. Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հուժկու եւ ստոյգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժահամ է, կը զտէ եւ կը հոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մ կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի զօր ծածուած տաւաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը զոր վարժութիւնն հիւանդը չառնուց ի վեր [illegible] էր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լինալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն։ Տօքթօր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է մի շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England վրան փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վտանգաւոր եւ շինծու կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

2214   Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆՏ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահակատան քով, կայսրական Թղթատան մօտ, 95 եւ 97